

tepav

TEPAV Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu

Sayı 12 | Şubat 2022

"Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu" Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında TEPAV tarafından hazırlanmaktadır ve her ayın son Perşembe günü (resmi tatil olması durumunda izleyen ilk iş günü) proje kapsamında illerdeki Oda ve Borsaların ortak kararıyla belirlenmiş olan Akademik Danışmanlarla paylaşılmaktadır.

İçerik

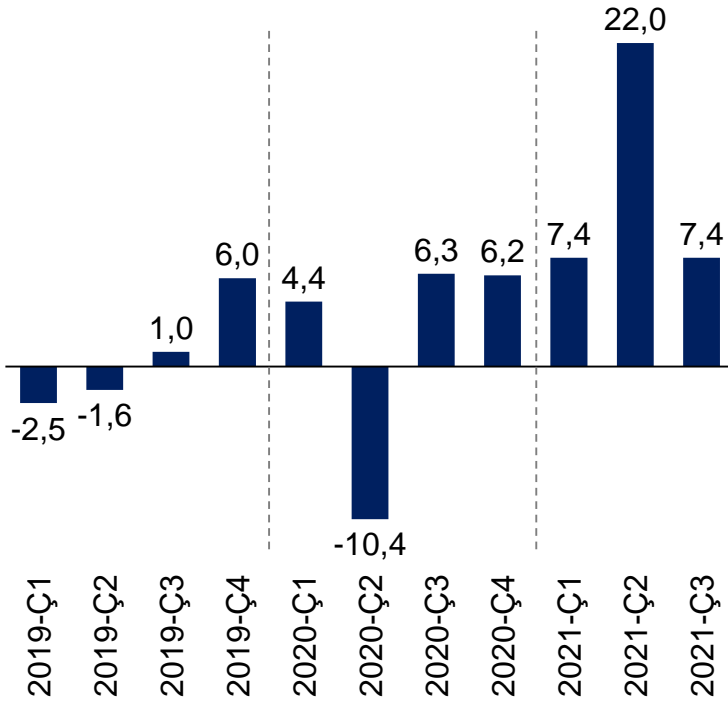
- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

Büyüme, Üretim ve Satışlar

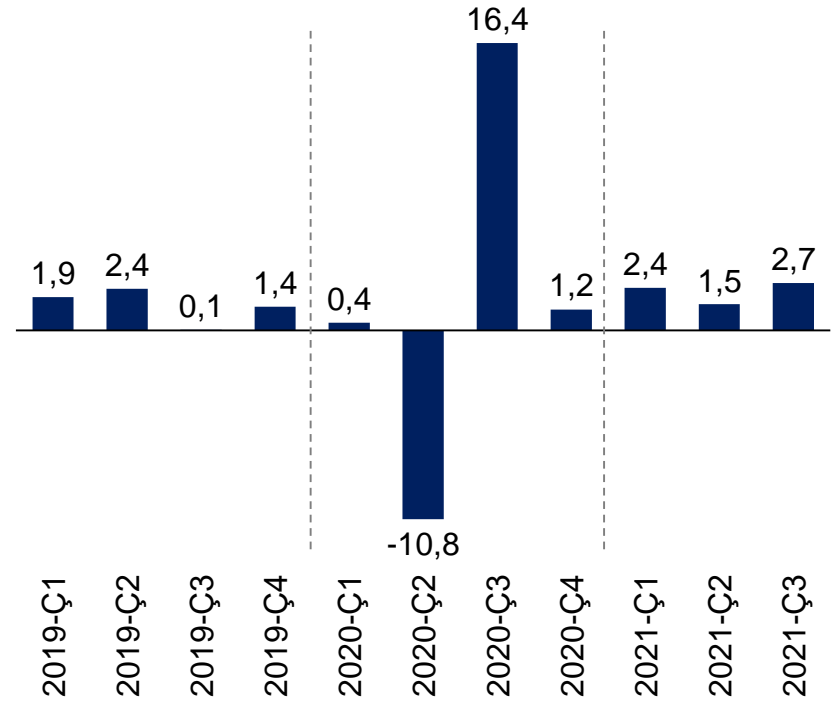
- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)
  - GSYİH büyümesi
  - Üretim ve harcama yönünden katkılar
  - Potansiyel GSYİH Endeksi
- Üretim
  - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
  - Öncü göstergeler
  - Kapasite Kullanım Oranı (KKO)
- Satışlar
  - Perakende Satış Hacim Endeksi
- Ekonomik Güven Endeksi

2021 yılı üçüncü çeyrek büyüme oranı %7,4 oranında gerçekleşmiştir.
Ana eğilim büyümenin bu çeyrekte de devam ettiğini göstermektedir.

GSYİH büyüme hızı (%) 2019 Ç1 - 2021 Ç3

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre
değişim

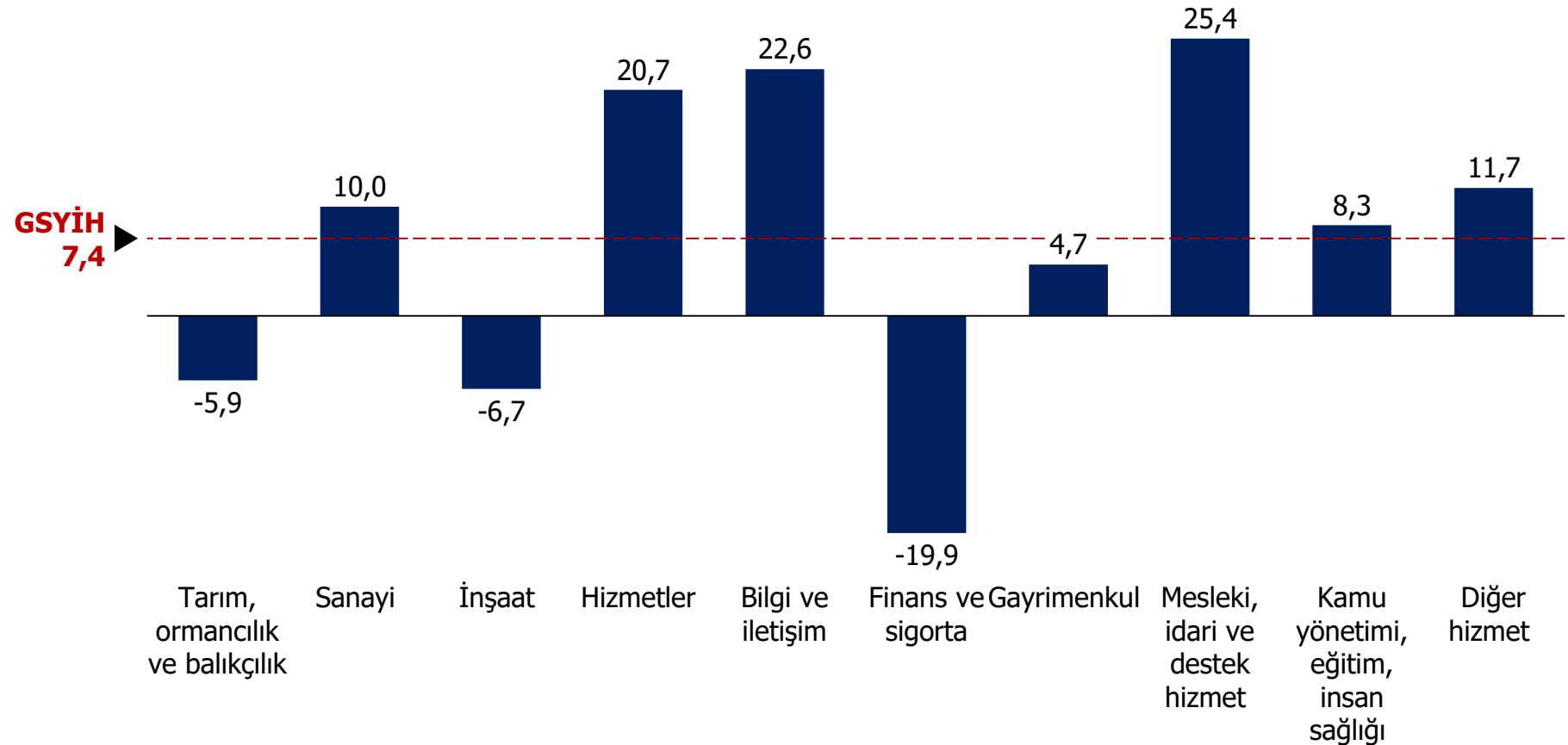

Bir önceki çeyreğe göre değişim
(mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış)

Hizmetler ve sanayi büyümeyi sürükleyen ana sektörlerdir.

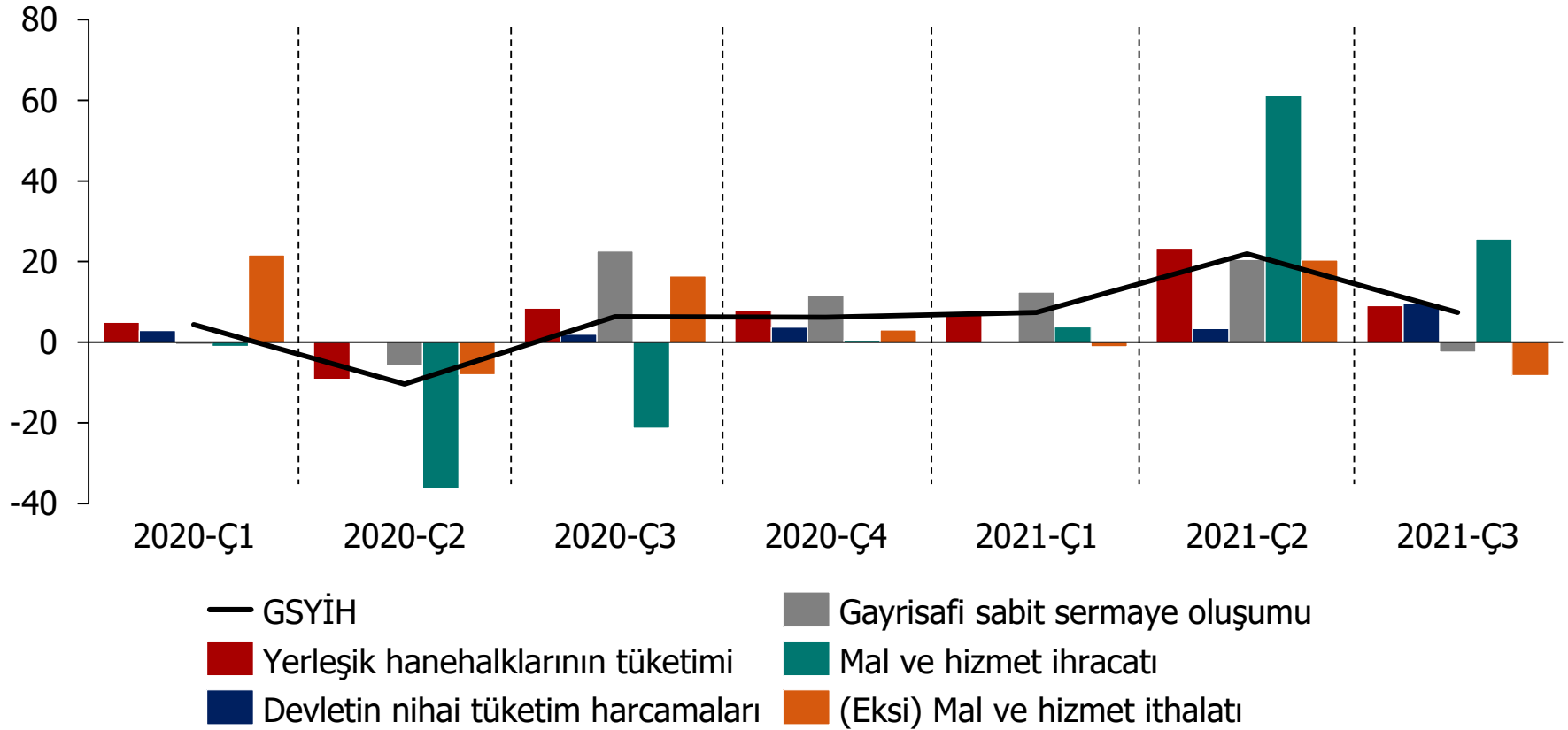
Tarım ve inşaat sektörleri ise daralmıştır.

GSYİH iktisadi faaliyet kolları (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı, %) 2021 Ç3

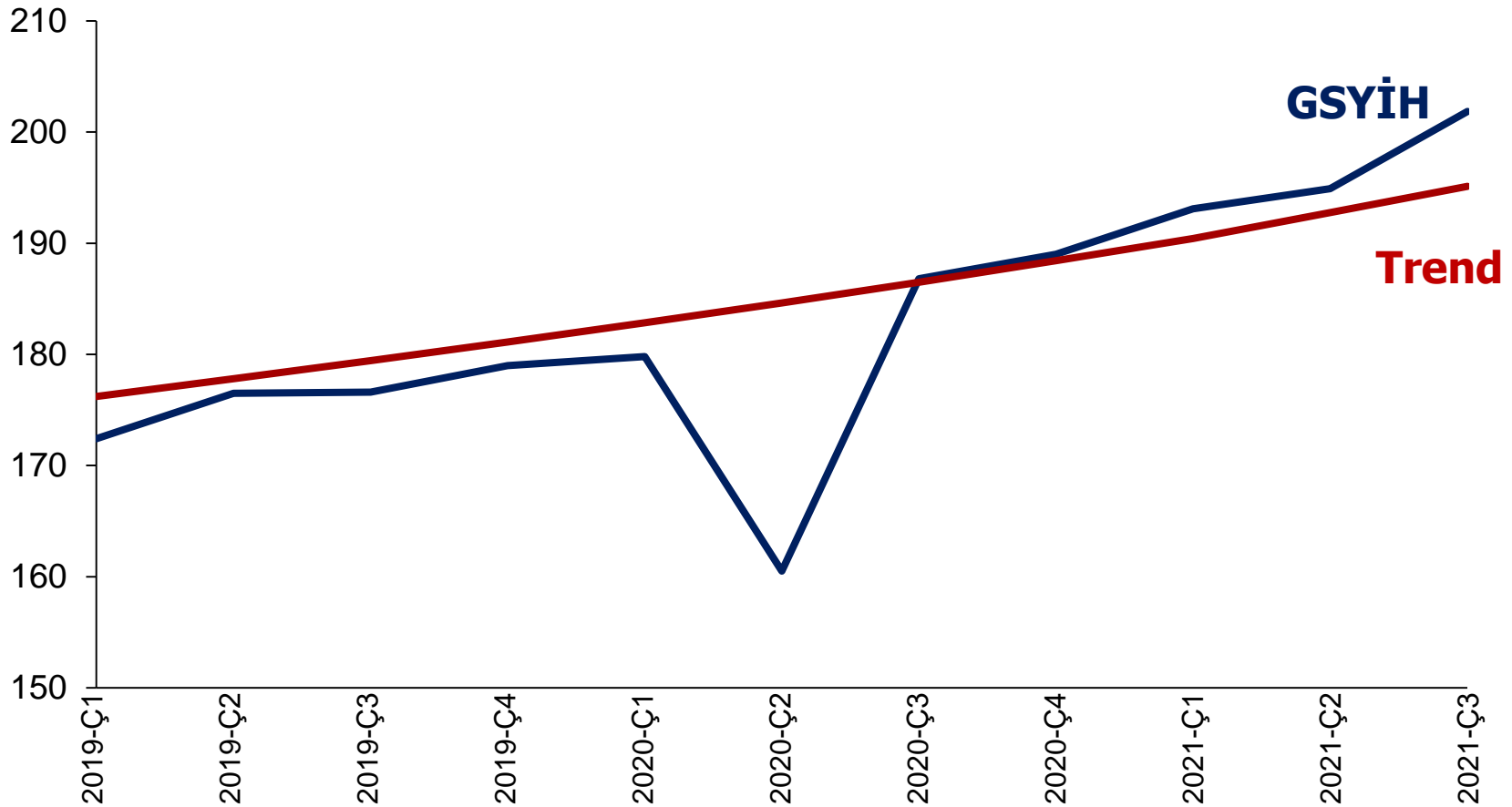
İhracat ve tüketim büyüme destekleyen temel harcama gruplarıdır. Yatırım harcamalarının ise hızı azalmıştır.

GSYİH harcama yöntemiyle bileşenler (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, %) 2020 Ç1 – 2021 Ç3

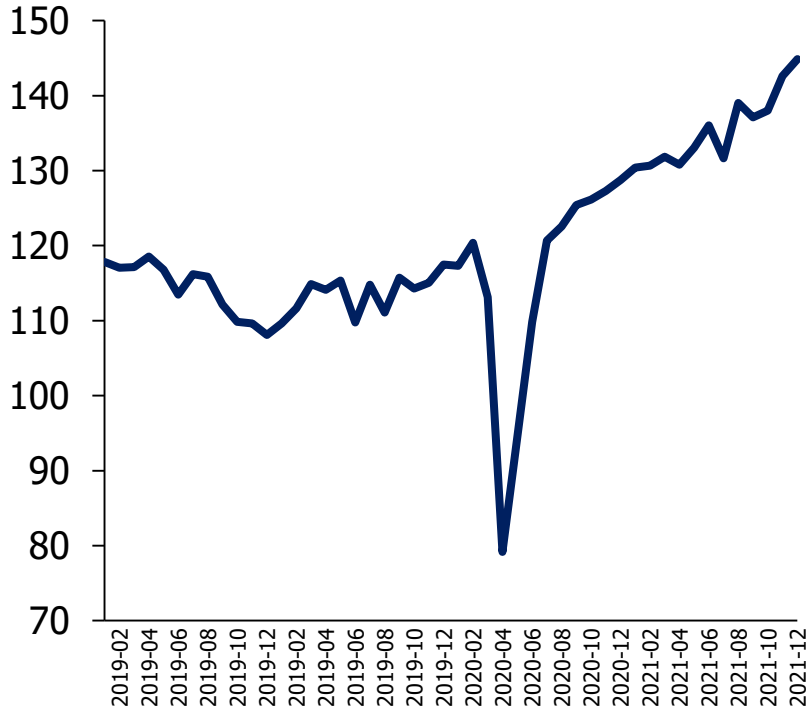
Büyümenin mevcut eğilimi potansiyelin üzerinde görünmektedir.
2020 yılının son çeyreğinden itibaren bu eğilim güçlenmiştir.

GSYİH ve Potansiyel GSYİH Endeksi (mevsimsellikten arındırılmış) 2019 Ç1 - 2021 Ç3

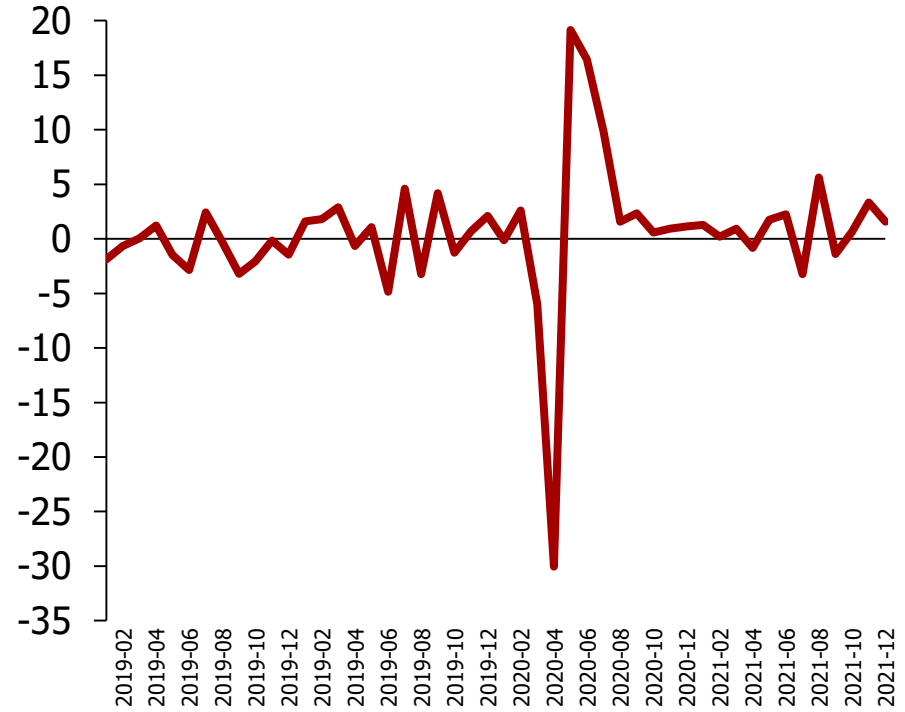

Sanayi üretimi yılın son çeyreğinde pozitif büyümeyi ima etmektedir.
Ana eğilim Ekim-Aralık döneminde yukarı yönlüdür.

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE) (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış) Ocak 2019 - Aralık 2021

— SÜE (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)

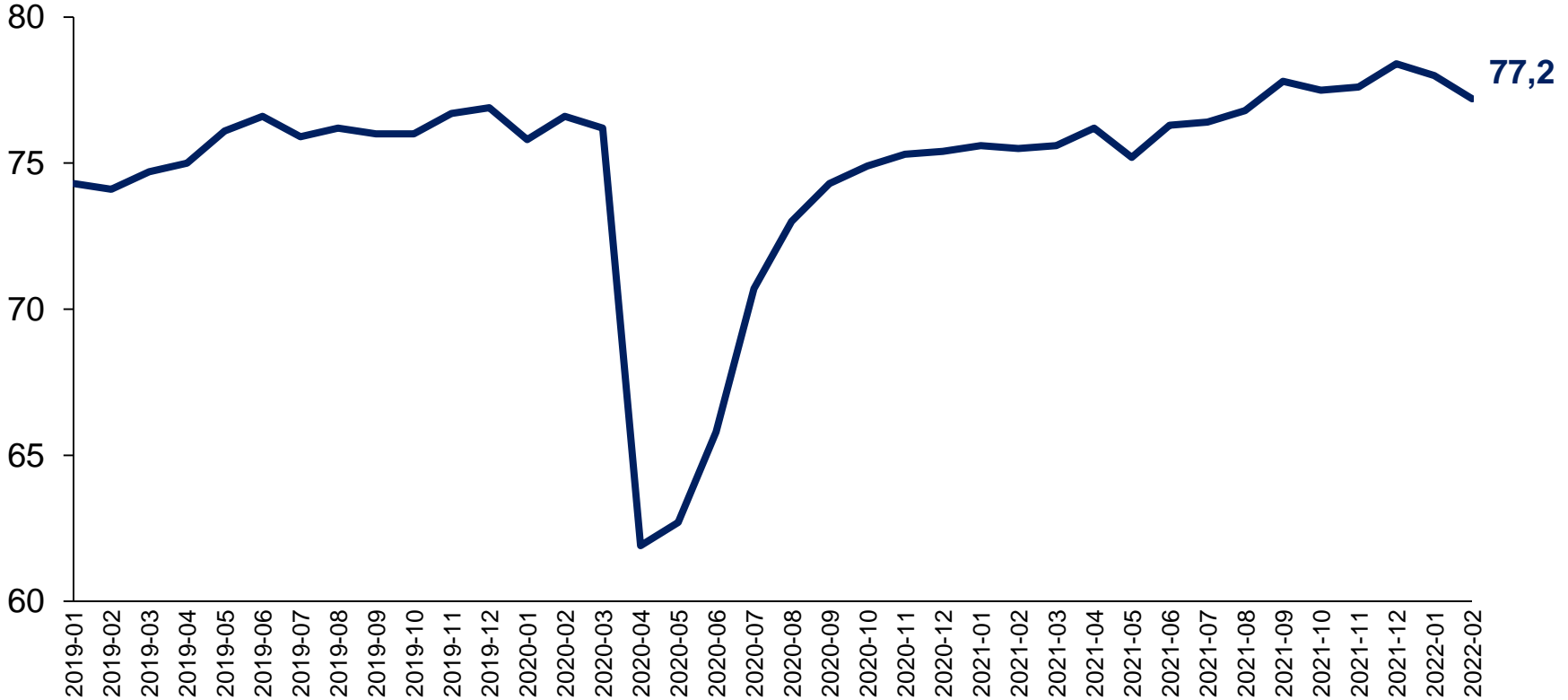
— Aylık değişim

İmalat sanayinde kapasite kullanım oranları (KKO) salgın öncesi seviyelerinin üzerindedir.

KKO salgın öncesi ortalama %76 düzeyinde iken, Şubat 2022 itibarıyla %77,2'ye yükselmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (KKO) (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)
Ocak 2019 – Şubat 2022

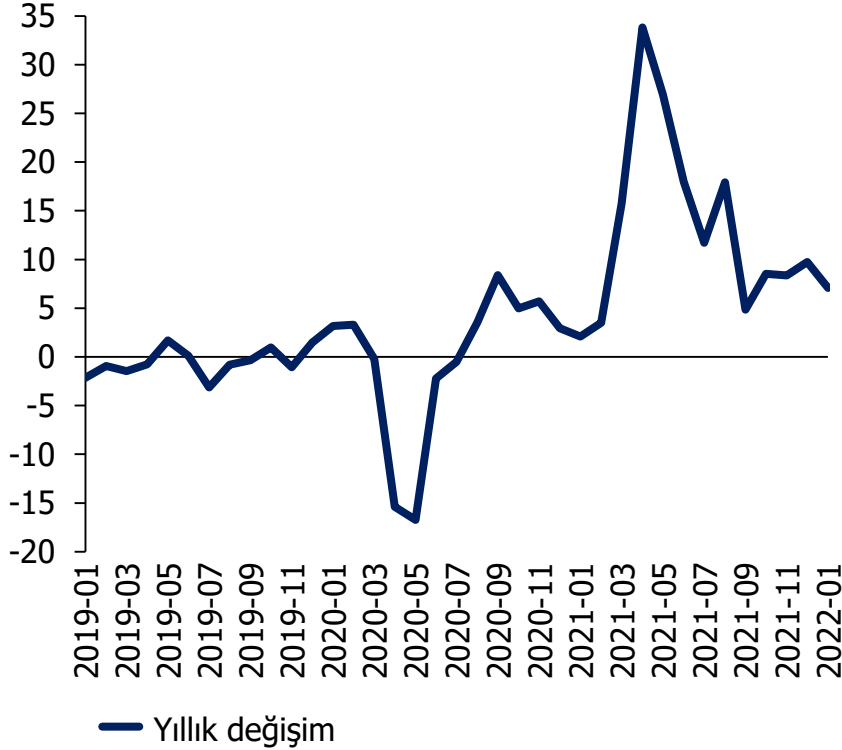

Öncü göstergeler de ılımlı bir büyümeye işaret etmektedir.

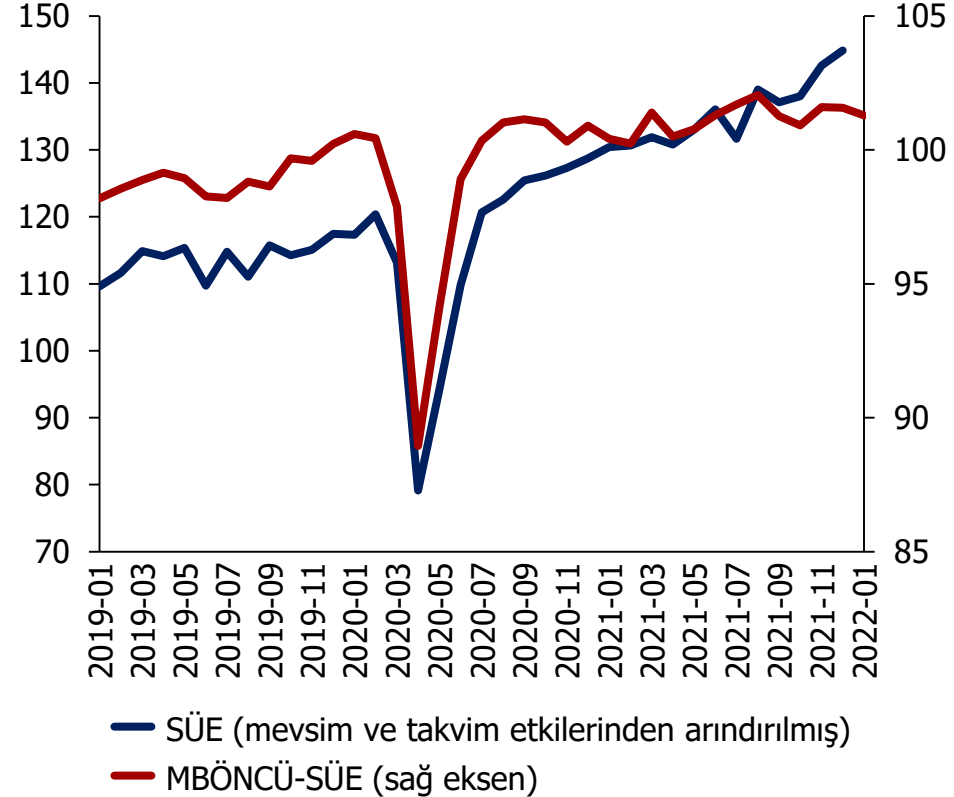
Ocak ayında elektrik tüketiminin yıllık artışı yaklaşık 3 puan gerilemiştir. Bileşik öncü gösterge ise istikrarlı bir seyir izlemektedir.

Öncü Göstergeler (Ocak 2019 – Ocak 2021)

Elektrik tüketimi

MBÖNCÜ

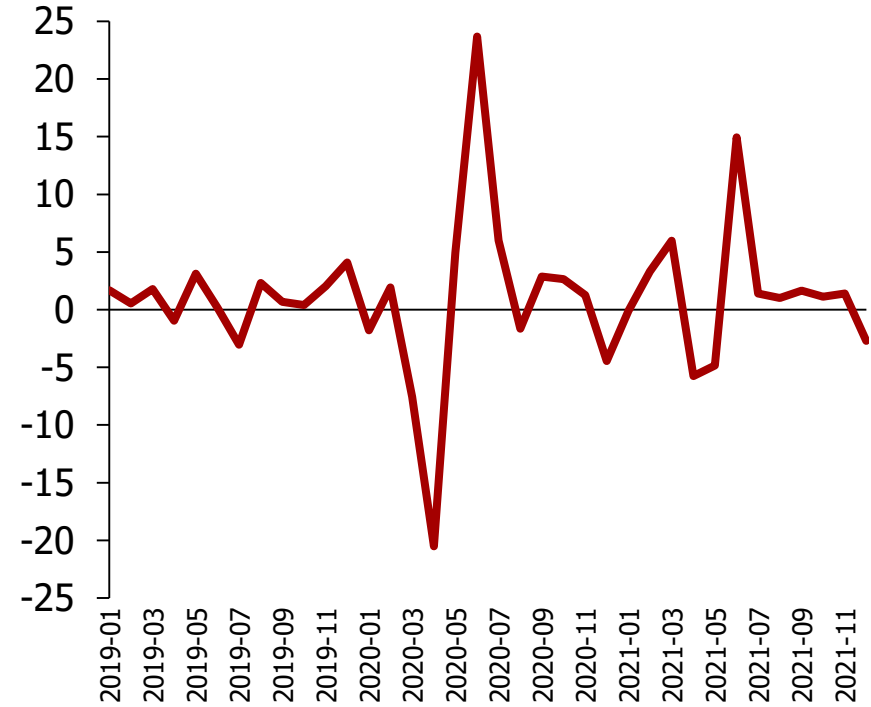
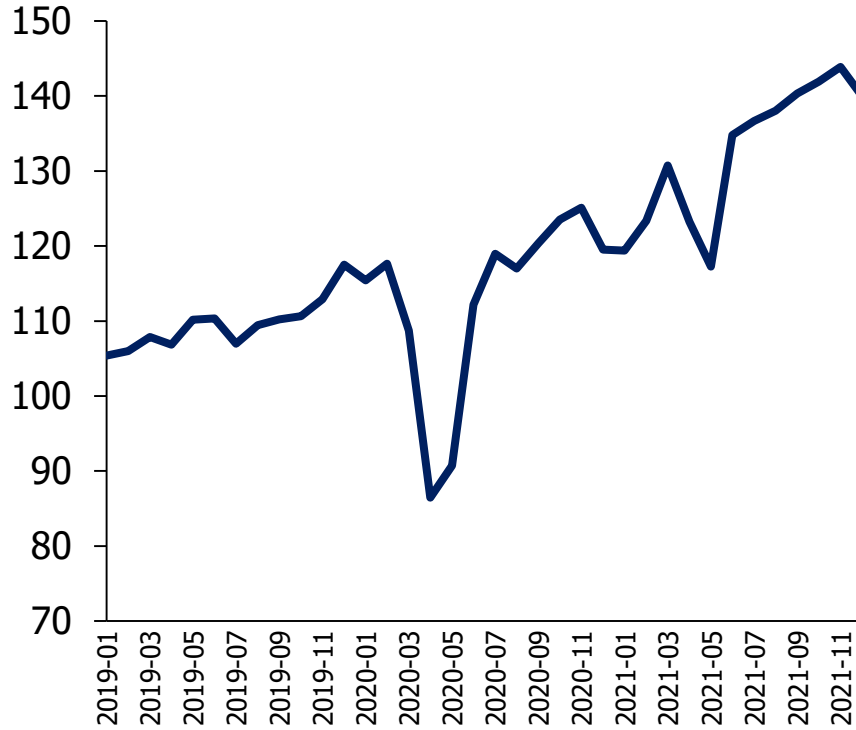
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* MBÖNCÜ-SÜE'yi oluşturan göstergeler: Elektrik üretim miktarı, satış miktarı ile ağırlıklandırılmış hazine ihalesi faiz oranı, ara malları ithalatı, TCMB İktisadi Yönelim Anketi - mamul mal stok miktarı ile ilgili soru, toplam istihdam miktarı ile ilgili soru, iç piyasadan alınan yeni siparişlerin miktarı ile ilgili soru ve ihracat piyasalarından alınan yeni sipariş miktarı ile ilgili soru

Perakende satışlar Aralık ayında sınırlı oranda gerilemiştir.

Perakende satışlar 2021 yılında kapanma önlemlerinin uygulandığı dönemler hariç artış göstermiş, Aralık ayı ise bunun istisnası olmuştur.

Perakende Satış Hacim Endeksi (Ocak 2019 – Aralık 2021)

— Endeks (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)

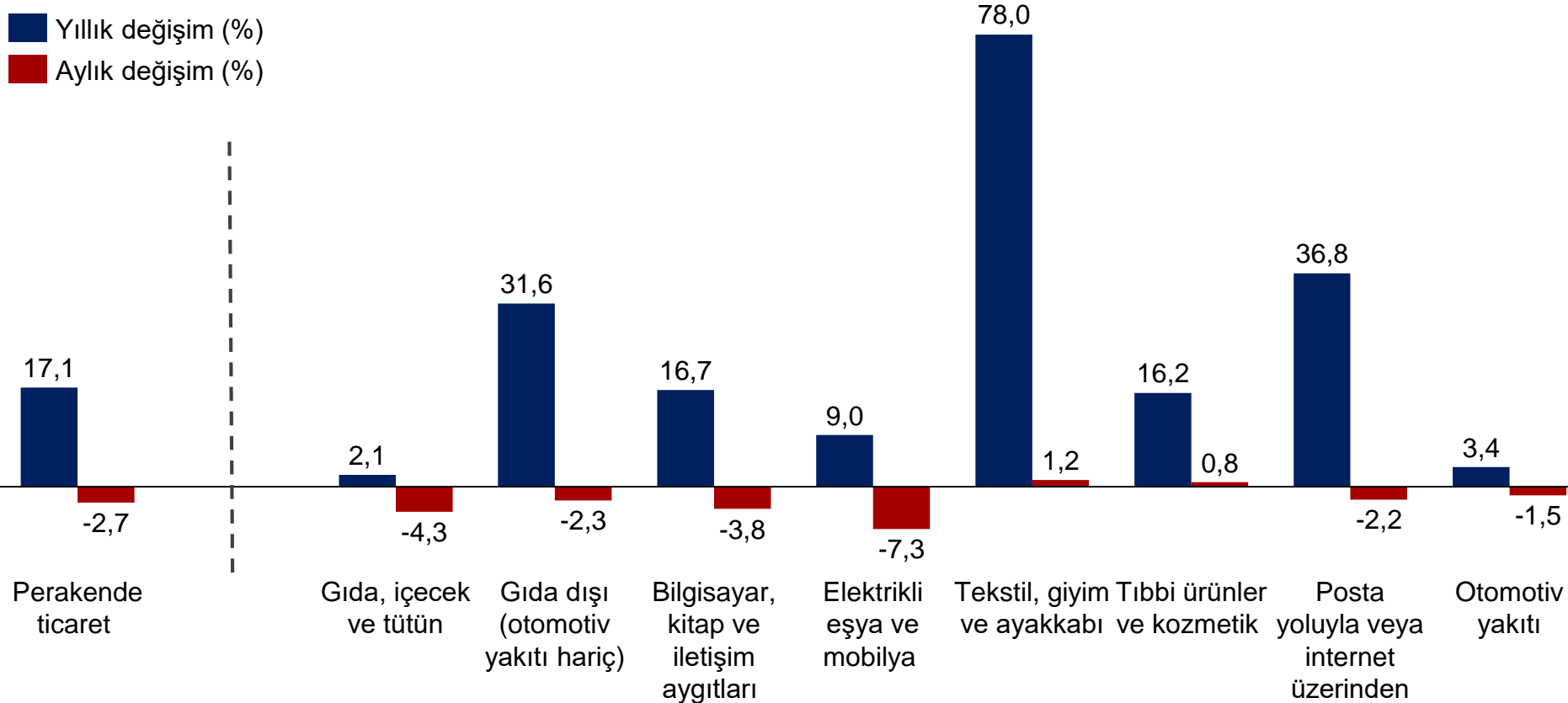
— Aylık değişim

Aralık ayında tekstil ve ayakkabı ile tıbbi ürünler dışında tüm sektörlerde satışlar aylık olarak gerilemiştir.

Tekstil ve ayakkabı grubu ile gıda dışı tüketim mallarında yıllık artışlar yüksektir, internet üzerinden alışverişler de pandemi sonrası önem kazanmıştır.

Sektörel perakende satış hacmi (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, %) Aralık 2021

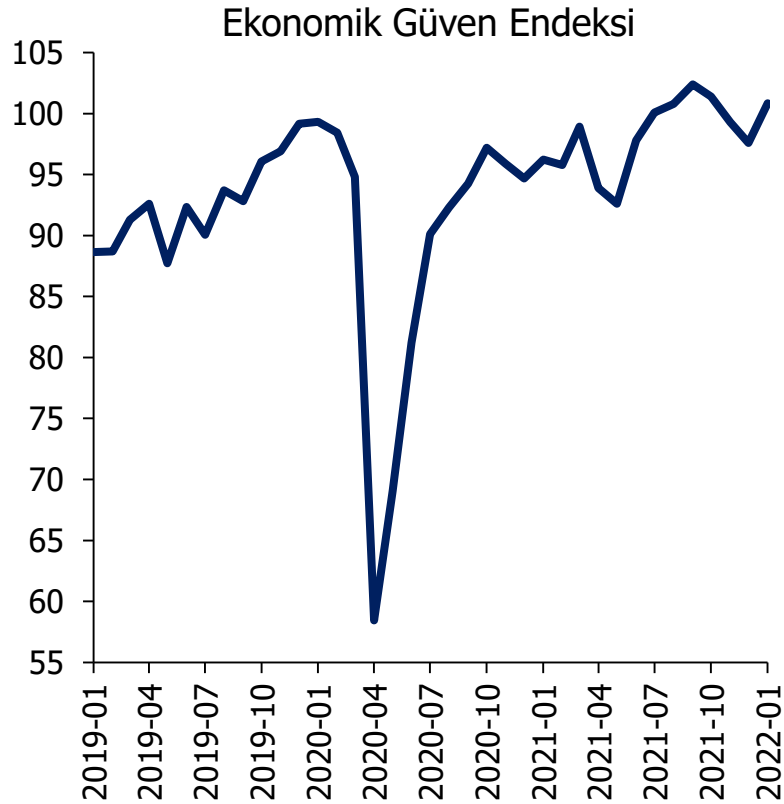
■ Yıllık değişim (%)
■ Aylık değişim (%)

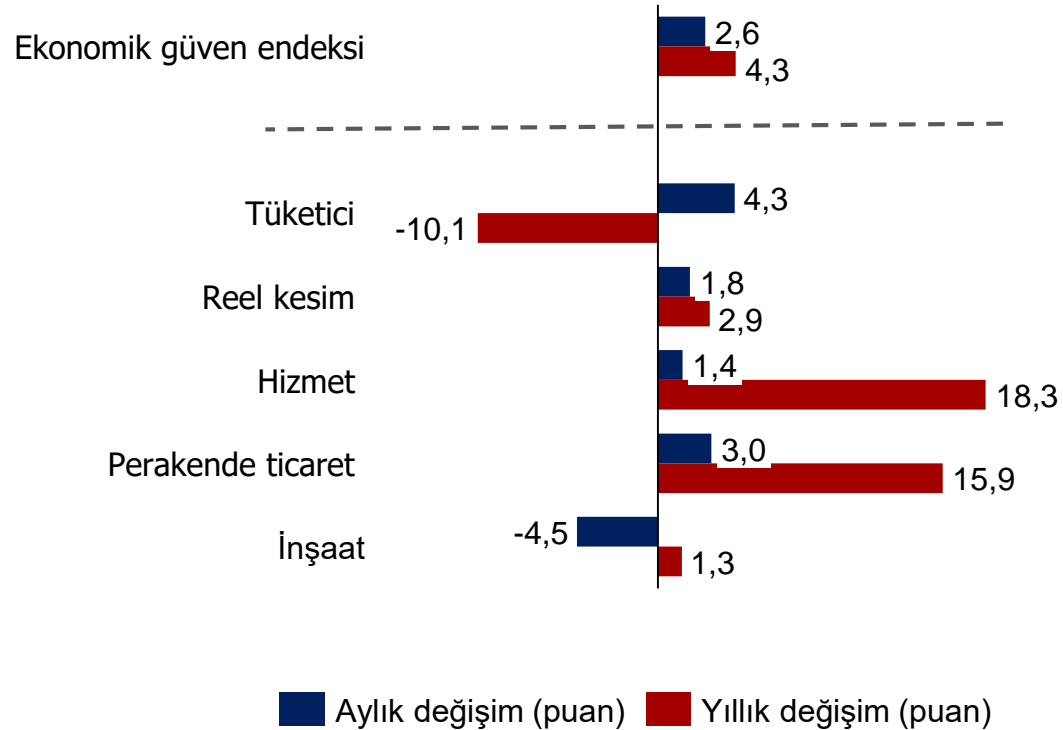
Ekonomik Güven Endeksindeki son iki aylık düşüş Ocak ayında kısmi olarak telafi edilmiştir.

İnşaat dışındaki sektörlerde beklentiler geçen aya göre daha olumludur.

Ekonomik Güven Endeksi (Ocak 2019 – Ocak 2022)

Sektörel güven endeksleri (Ocak 2022)

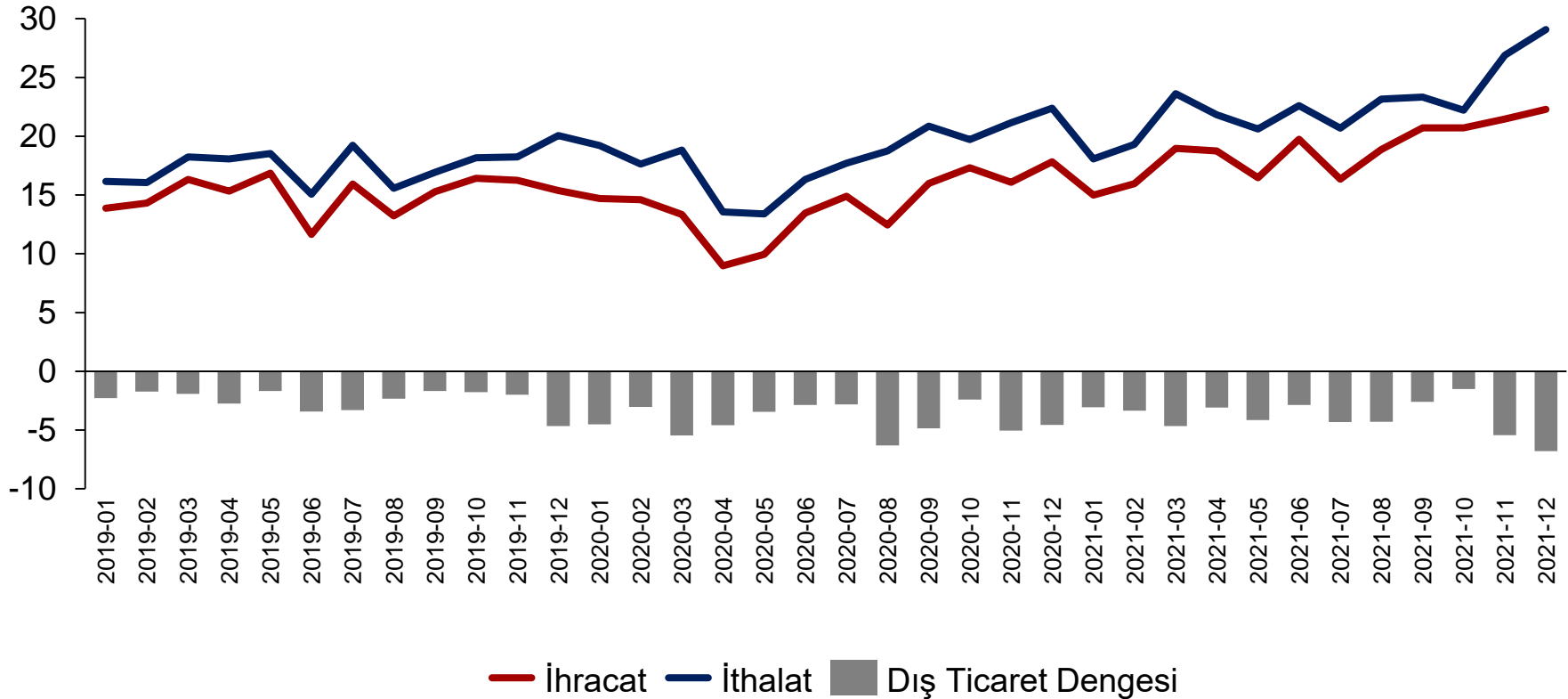
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

- Dış ticaret
  - İhracat ve ithalat
  - Karşılama oranı
  - Turizm
- Cari denge ve finansmanı
  - Cari işlemler dengesi
  - Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri
- Merkez Bankası rezervleri

Aralık ayında ithalat hızlanmış, dış ticaret açığı artmıştır.

İthalat yıllık olarak %30, ihracat ise %25 artmış; aylık dış ticaret açığı ise 6,8 milyar dolara ulaşmıştır.

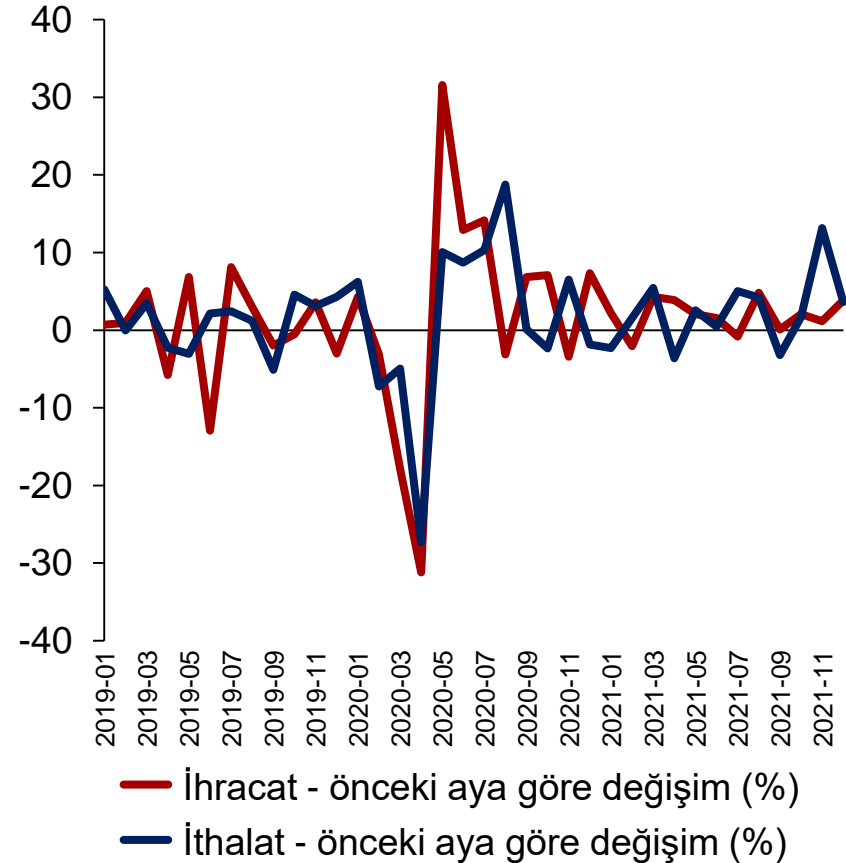
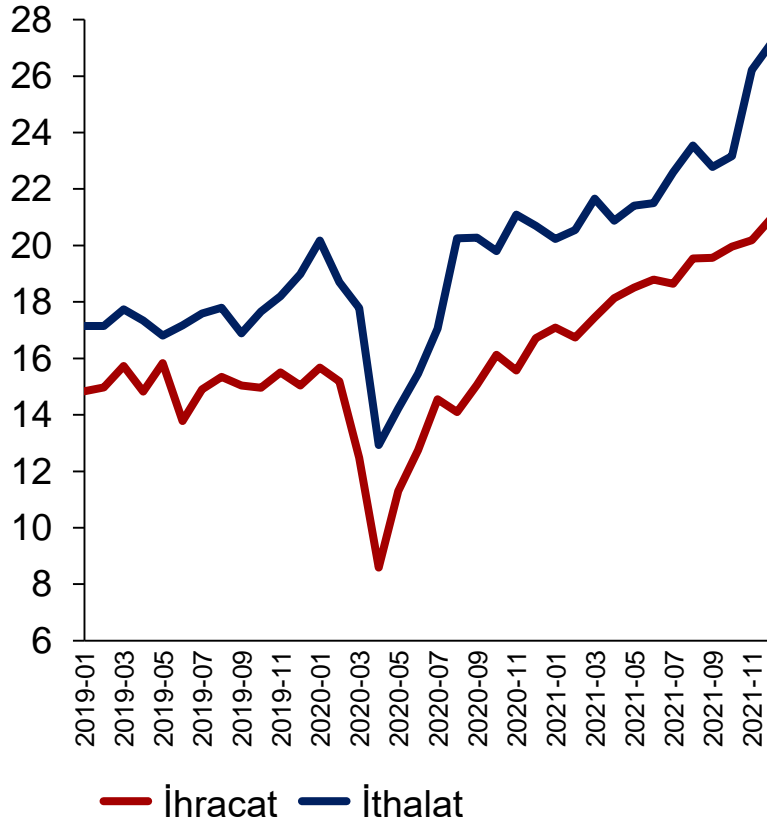
İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi (milyar dolar) Ocak 2019 – Aralık 2021

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerde son iki ayda ithalatın ivmelenmesi dikkat çekmektedir.

Kasım ayında ithalat %13,2 oranında artarken, ihracatın aylık artışı %1,2'de kalmıştır; Aralık ayında ise aylık artış oranları yakındır.

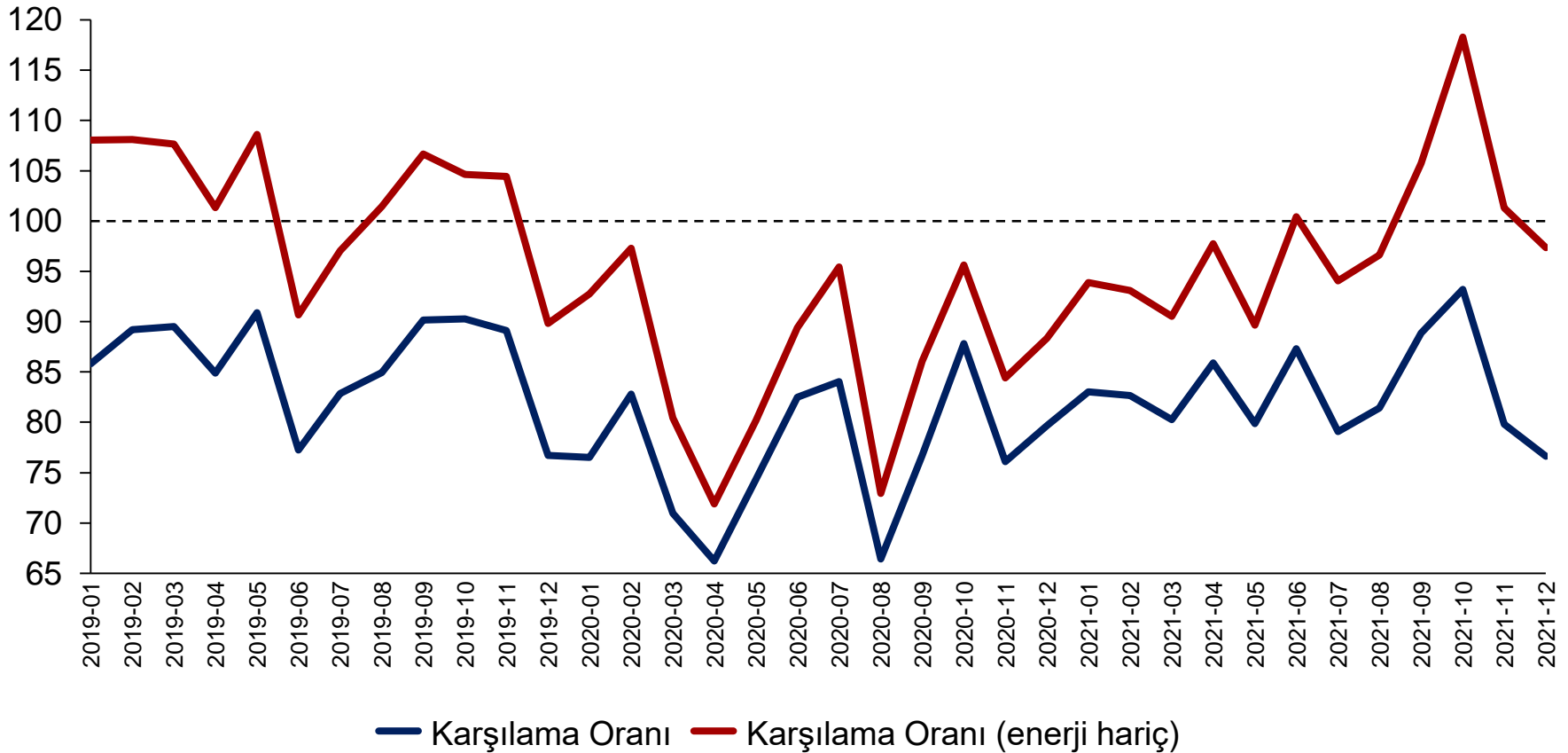
İhracat ve ithalat (mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış, milyar dolar ve %) Ocak 2019 – Aralık 2021

İhracatın ithalatı karşılama oranı son iki ayda önemli oranda gerilemiştir. Enerji hariç kalemlerde karşılama oranı Ekim ayında %118'e ulaşmış, ancak izleyen 2 ayda 21 puan düşmüştür.

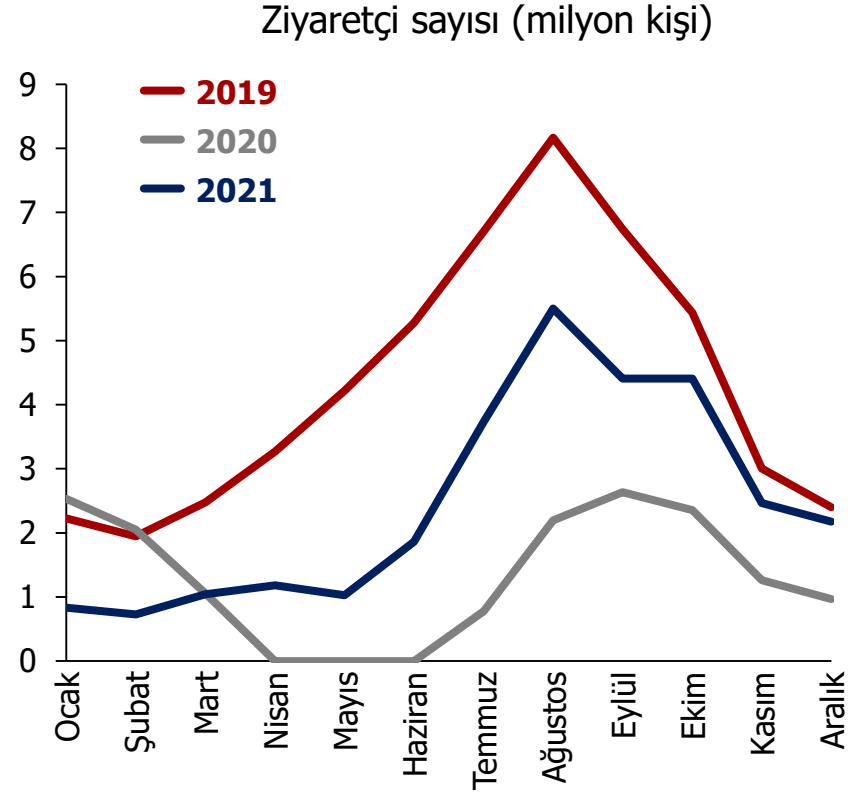
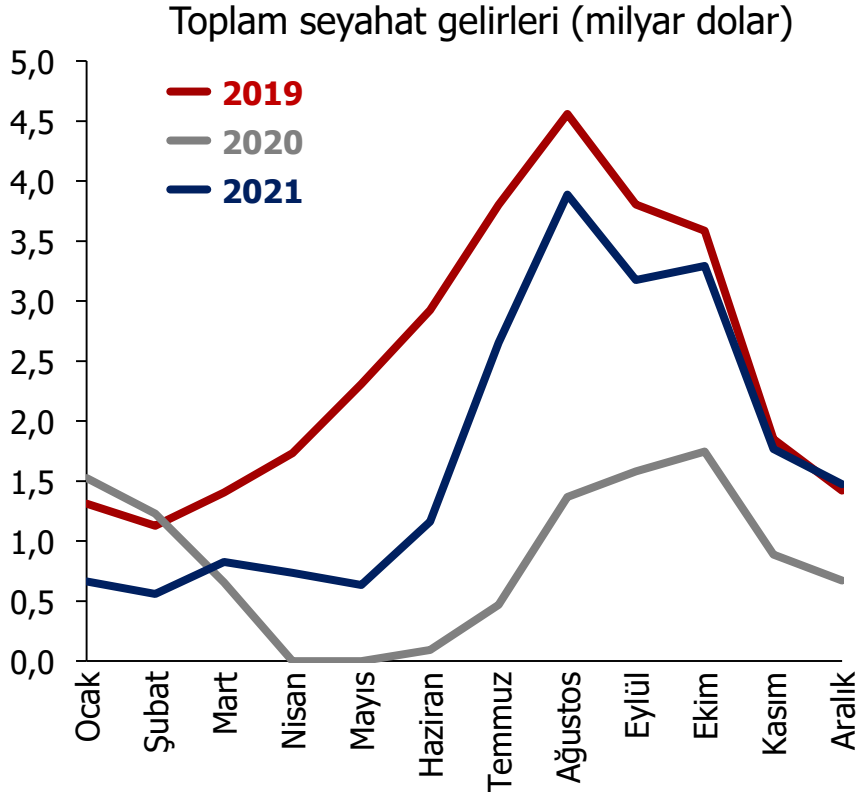
İhracat, ithalat ve karşılama oranı (enerji hariç, %) Ocak 2019 – Aralık 2021

Turizm gelirleri son çeyrekte 2019 seviyesine yakınsamıştır.

Aralık ayında ziyaretçi sayısı 2,2 milyona yaklaşırken, seyahat gelirleri pandemi sonrası ilk kez 2019 seviyesini aşmıştır.

Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı* (Ocak 2019 – Aralık 2021)

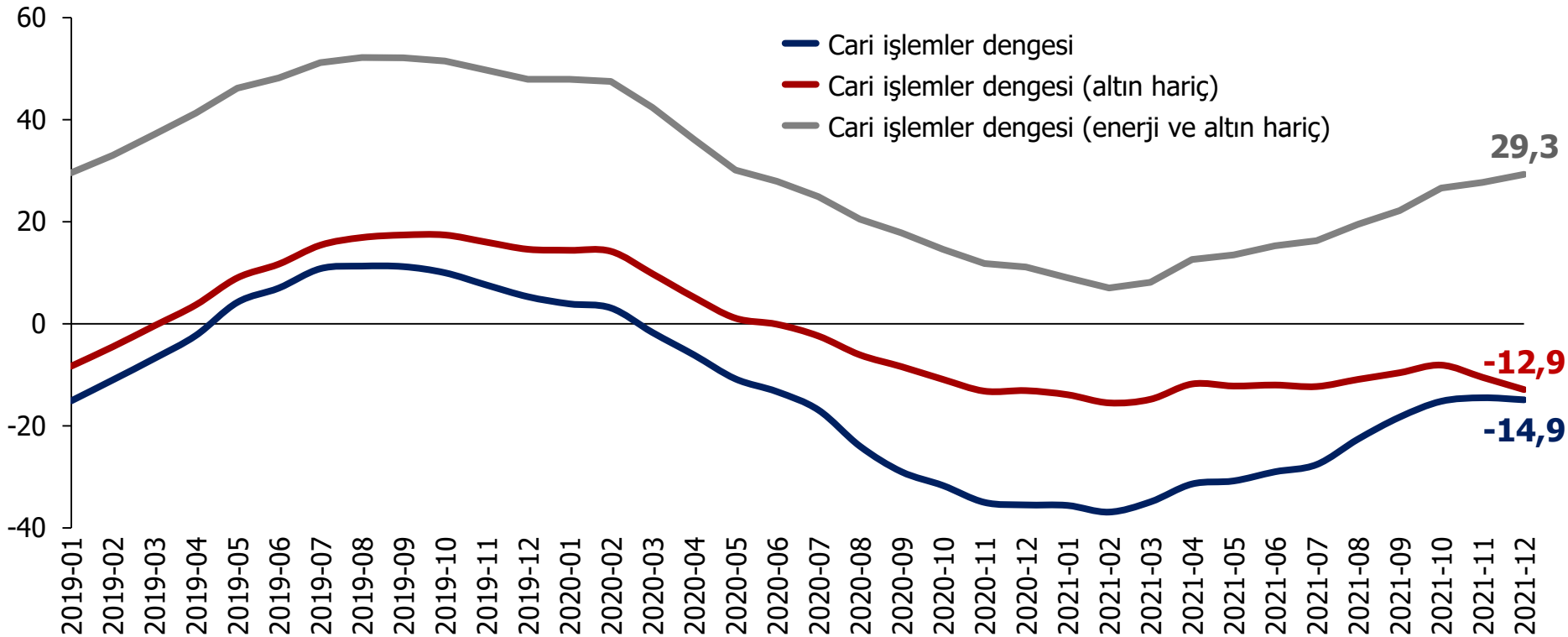
Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* 2020 yılı Nisan-Haziran döneminde salgının kontrolüne yönelik getirilen seyahat kısıtlamaları nedeniyle turist girişi olmamıştır.

Cari işlemler açığı yıllıklandırılmış verilerde artış göstermiştir.

Şubat 2021'den bu yana cari işlemler açığında 20 milyar doların üzerinde iyileşme gözlenirken, bu eğilim Aralık ayında duraklamış; altın hariç kalemlerde ise tersine dönmüştür.

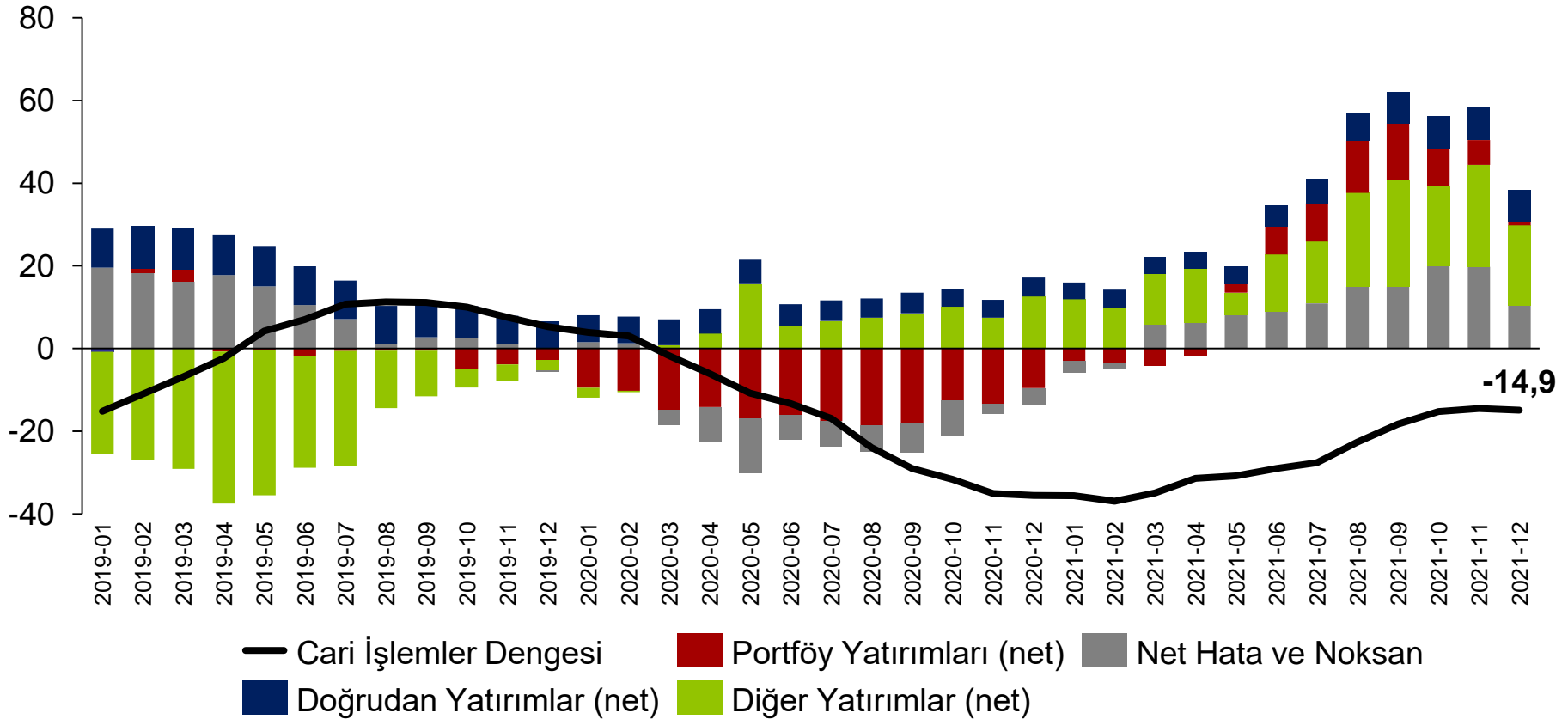
Cari işlemler dengesi (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2019 – Aralık 2021

Sermaye girişleri portföy yatırımları kaynaklı olarak gerilemiştir.

Aralık ayında kredi ve mevduat kalemlerinin içerildiği sermaye girişleri (diğer yatırımlar) 19,3 milyar dolarlık katkısı ile en yüksek finansman kalemini oluşturmaktadır.

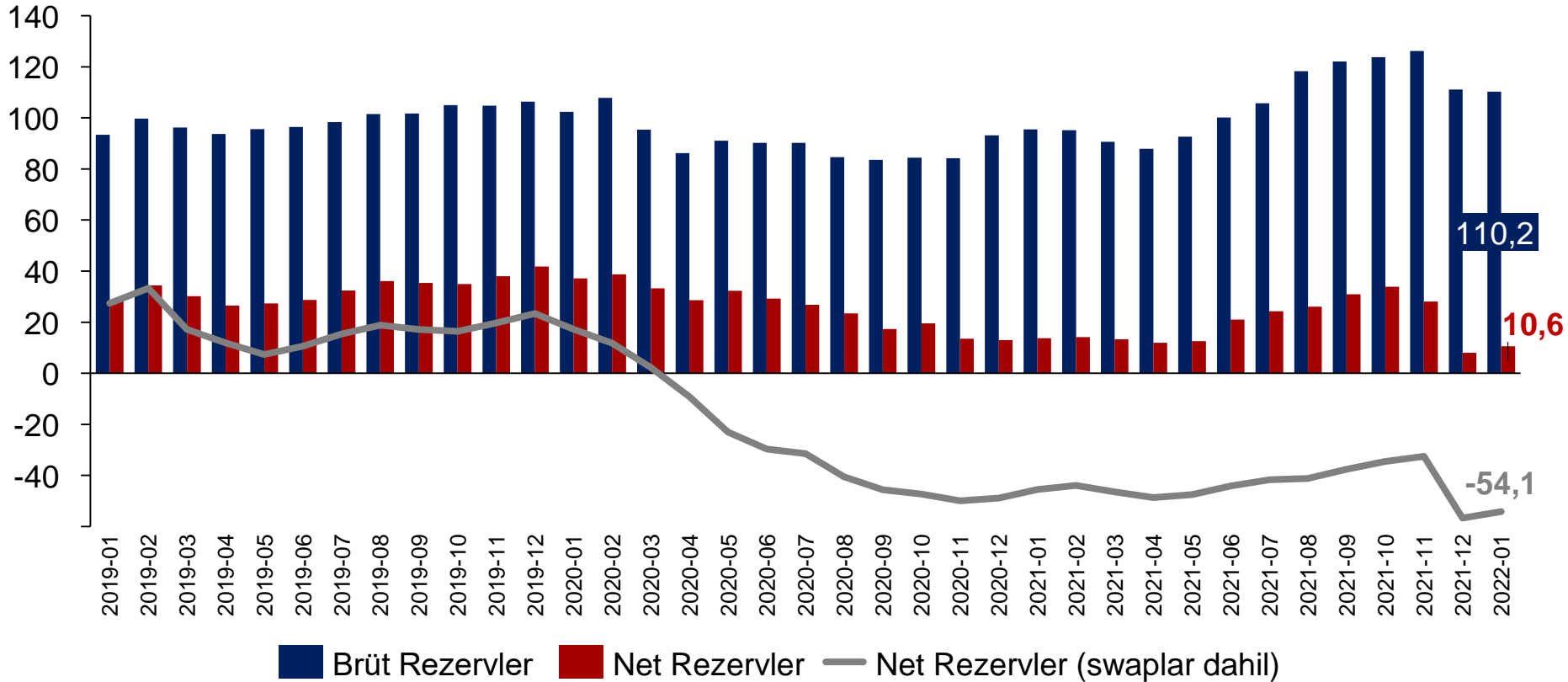
Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri (12 aylık birikimli, milyar dolar)
Ocak 2019 - Aralık 2021

Ocak ayında net rezervler 2,6 milyar dolar artmış ve 10,6 milyar dolara yükselmiştir, ancak bu seviyeler tarihi düşük düzeylerdir.

Brüt rezervler 838 milyon dolar gerilerken, swaplar dahil net rezervler de 2,6 milyar dolar yükselmiştir.

Merkez Bankası Rezervleri (milyar dolar) Ocak 2019 – Ocak 2022

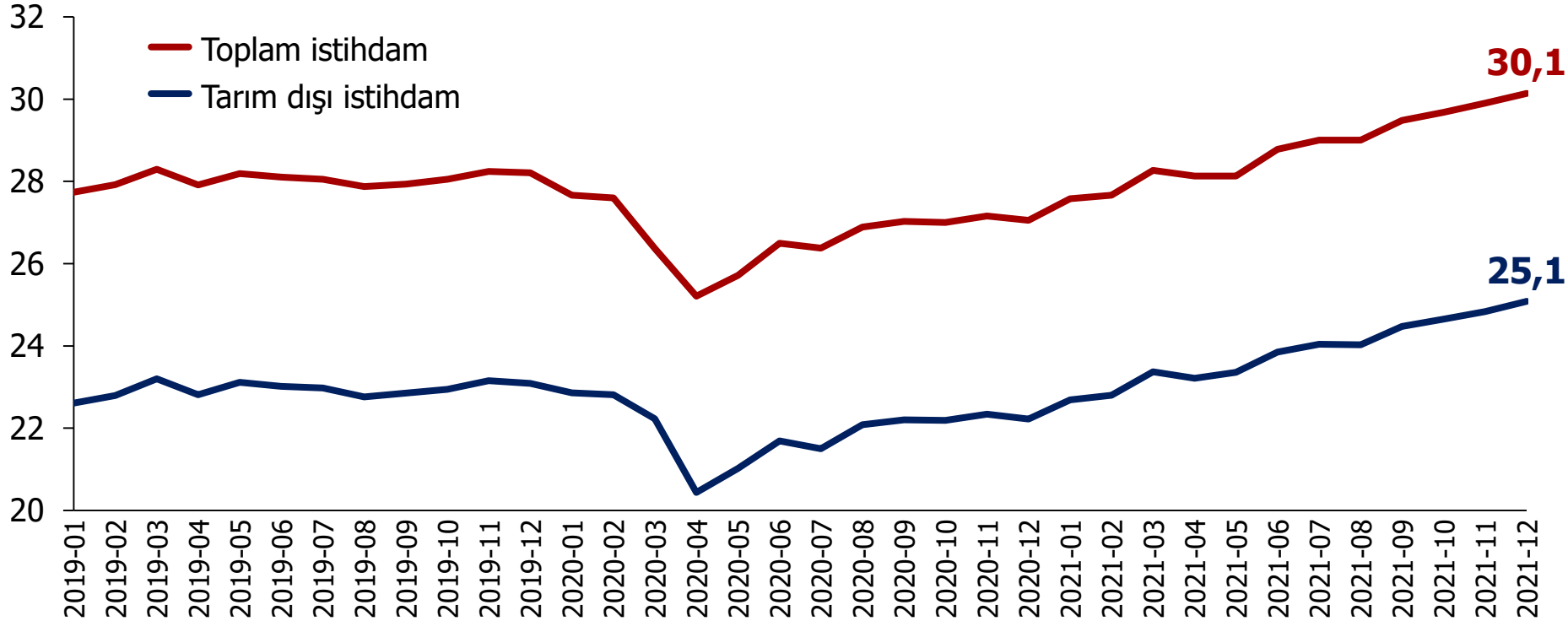

İstihdam ve İşsizlik

- Toplam ve tarım dışı istihdam
- İşgücüne katılım ve işsizlik
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
  - Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı
  - İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı
  - Atıl işgücü oranı
- Kadın ve genç işsizlik oranları

Aralık ayında istihdam 236 bin artmış, 30,1 milyona ulaşmıştır.
Tarım dışı istihdam artışı ise 246 bin olmuştur.

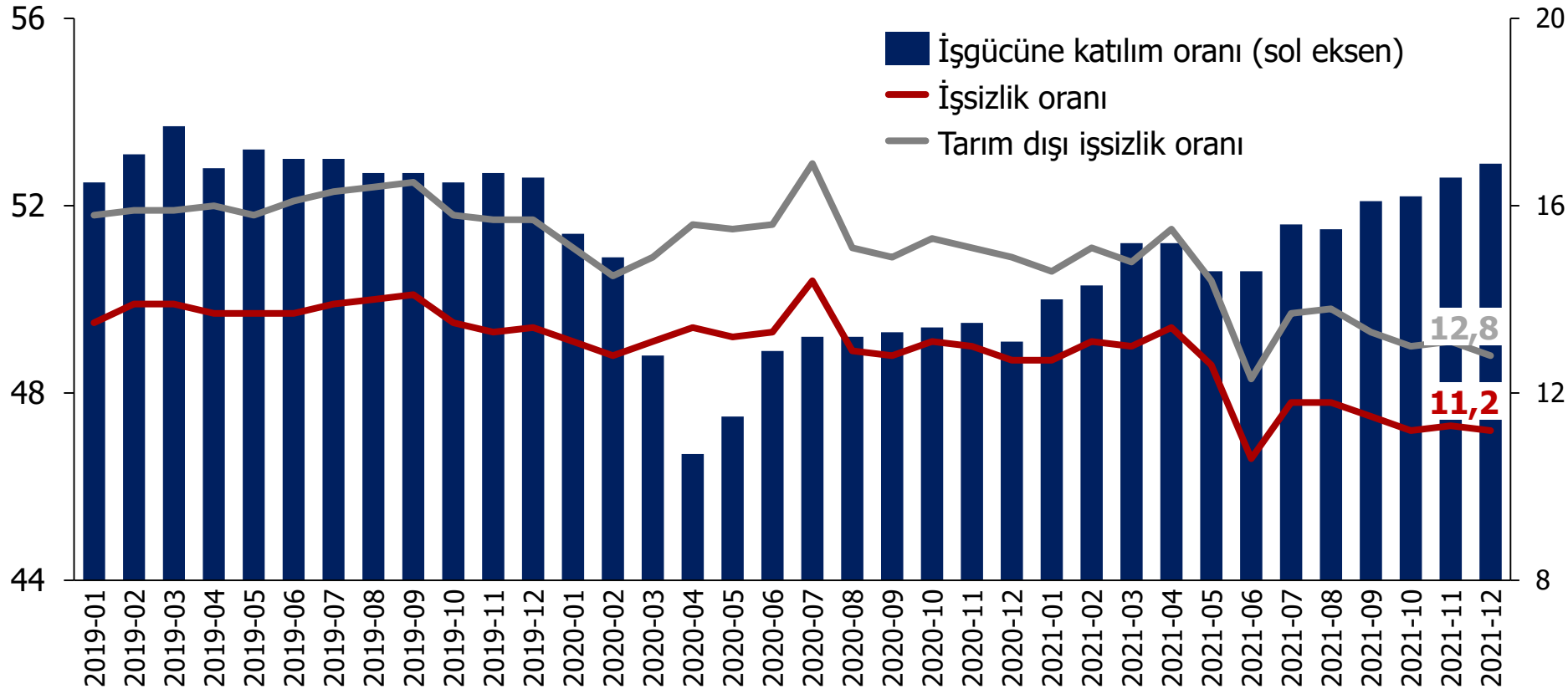
Toplam ve tarım dışı istihdam (mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi) Ocak 2019 – Aralık 2021

İşgücüne katılım oranı artmış, işsizlik oranları ise gerilemiştir.

Aralık ayında işgücüne katılım oranı pandemi öncesine yükselirken, işsizlik oranı 11,2'e gerilemiştir. Tarım dışı işsizlik oranı 1,6 puan daha yüksektir.

İşsizlik ve işgücüne katılım oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2019 - Aralık 2021

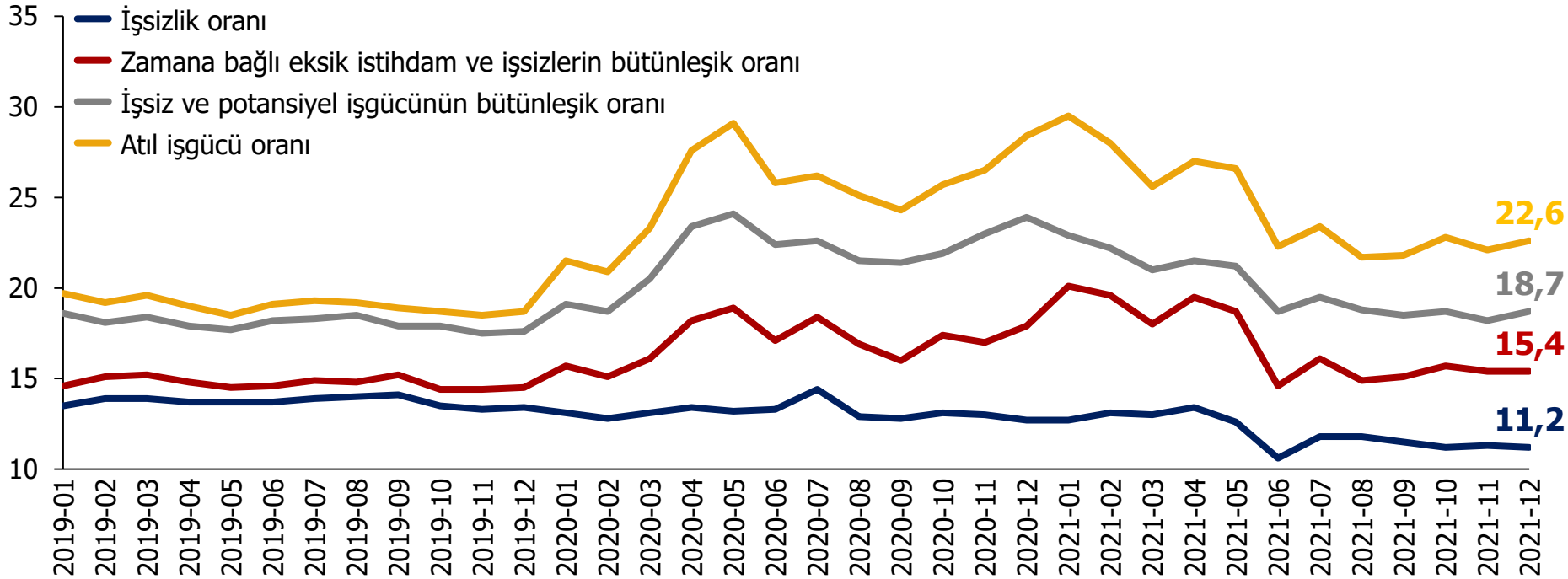

Ancak, geniş tanımlı işsizlik göstergelerinde artış kaydedilmiştir.

Atıl işsizlik oranı genel tanımlı işsizlik oranının iki katıdır; Aralık ayında 0,5 puan yükselerek yüzde 22,6 düzeyine çıkmıştır

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler* (mevsim etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2019 – Aralık 2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

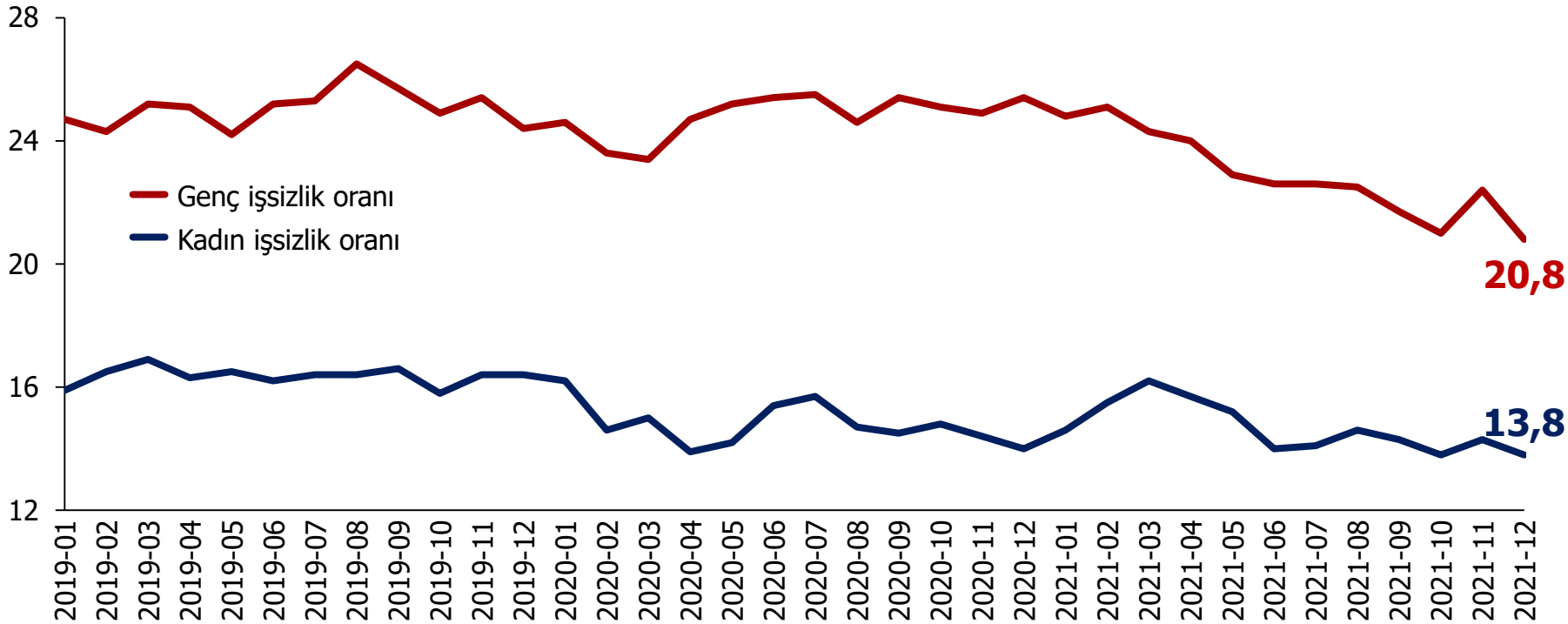
Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

Atıl işgücü: Zamana bağlı eksik istihdam, işsiz ve potansiyel işgücünün toplamıdır.

Genç ve kadın işsizlik oranları gerilemiştir.

Aralık ayında genç işsizlik oranındaki 1,6 puan düşüş bu ay gözlenen en belirgin iyileşmedir; kadın işsizlik oranı da 0,5 puan gerilemiştir.

Genç işsizlik* ve kadın işsizlik oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2019 – Aralık 2021

Kamu Maliyesi

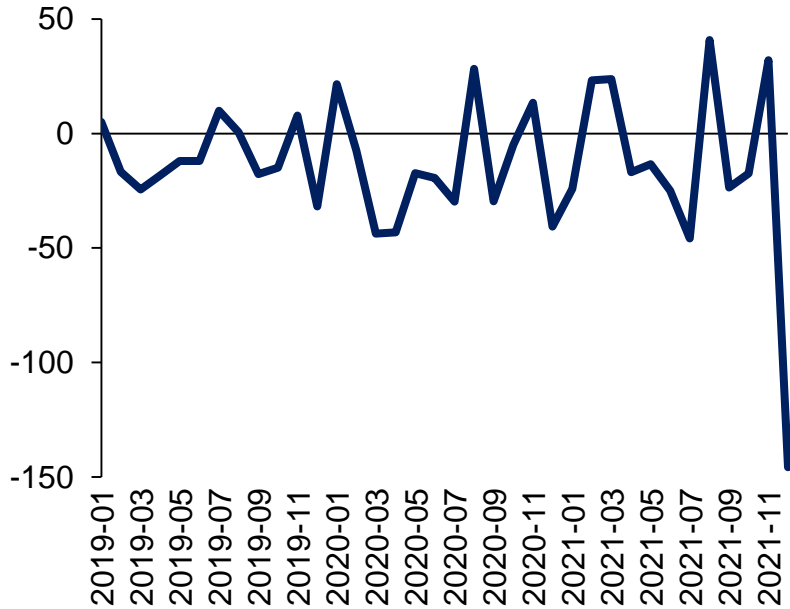
- Merkezi Yönetim bütçe dengesi
- Merkezi Yönetim faiz dışı denge
  - Program tanımlı faiz dışı denge
- Merkezi Yönetim borç stoku
  - Döviz cinsi borç stoku
  - Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH

Merkezi Yönetim bütçe dengesi harcamaların hızlı artışına bağlı olarak 2021 yılını 145,7 milyar TL açık ile kapamıştır.

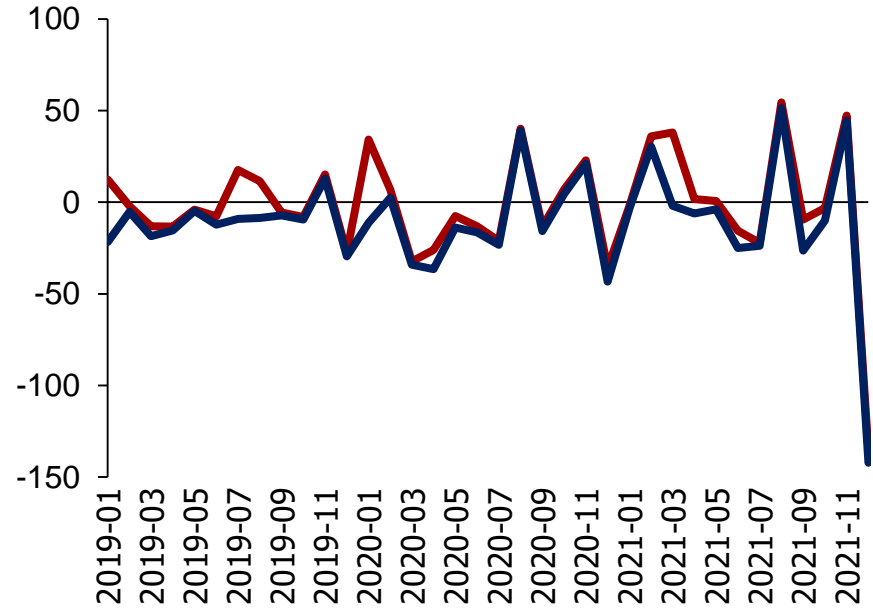
Faiz dışı denge büyüklükleri de benzer görünümündedir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (milyar TL) Ocak 2019 – Aralık 2021

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

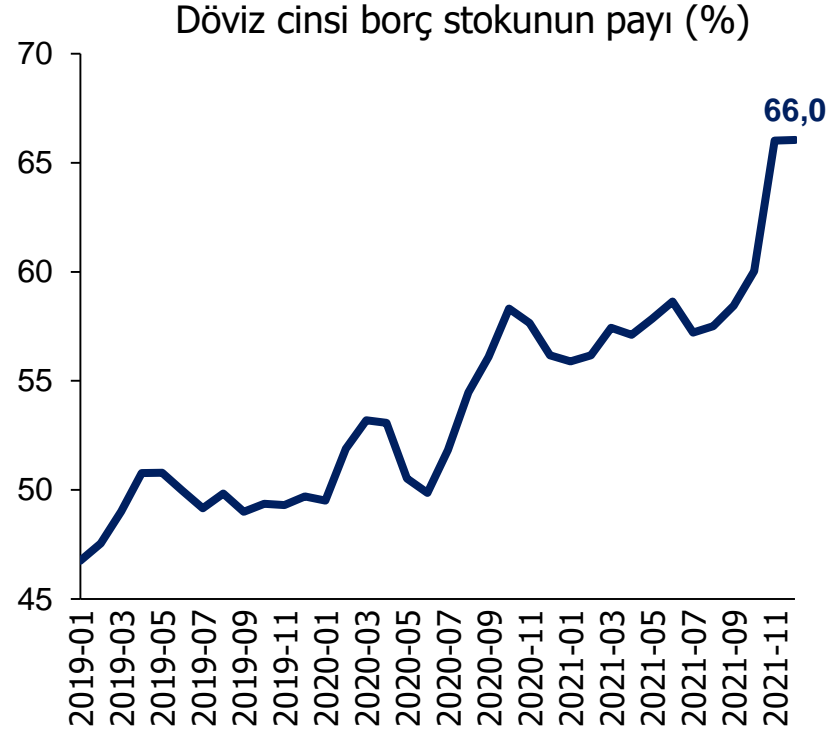
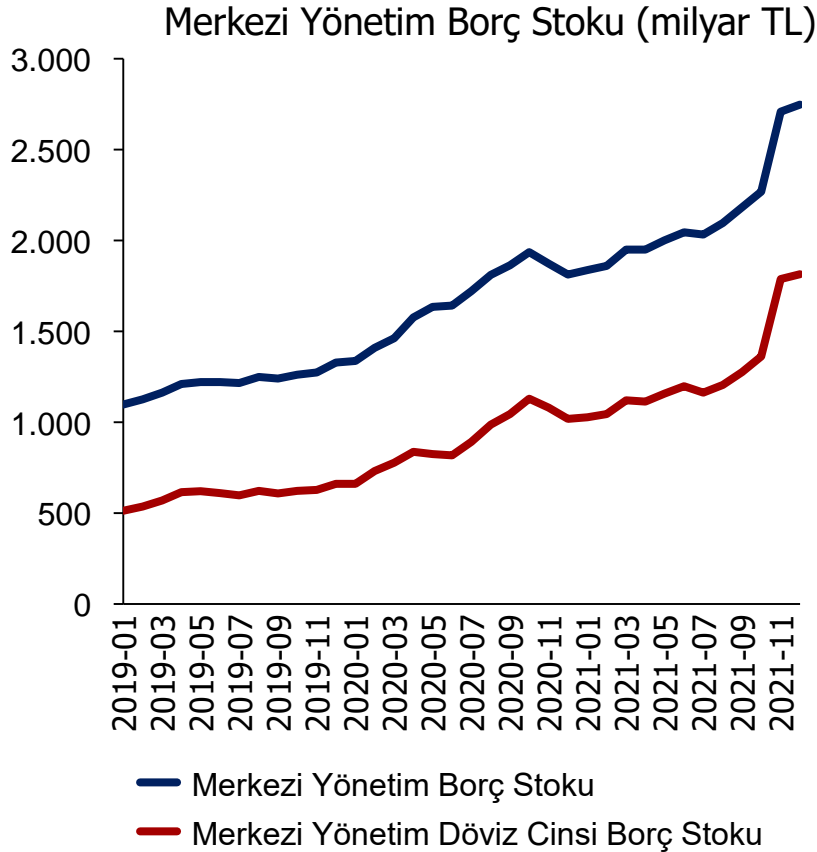
Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi

- Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi
- Merkezi Yönetim Program Tanımlı Faiz Dışı Denge

Aralık ayı itibarıyla döviz cinsi borç stokunun payı %66'ya yükselmiştir. Merkezi Yönetim borç stoku yıllık olarak %52 oranında artarken, döviz cinsi borçlanmalar %78 yükselmiş ve toplam içindeki payı son üç ayda 8 puan artmıştır.

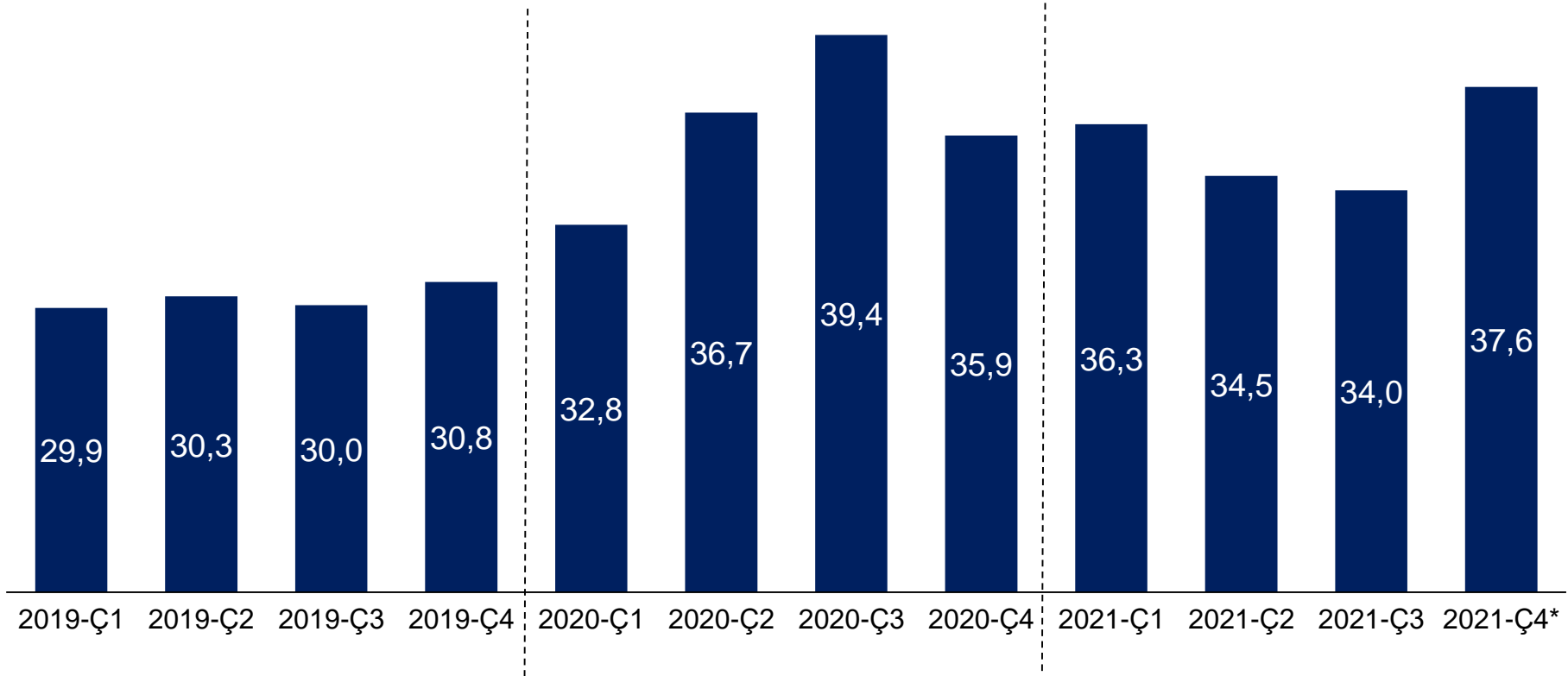
Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2019 – Aralık 2021)

Merkezi Yönetim borç stokunun GSYİH'ye oranı da yükselmiştir.

Merkezi Yönetim borç stokunun GSYİH'ye oranı yıl içinde gerilerken, son çeyrekte bu eğilimin tersine dönmesi beklenmektedir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH (%) 2019 Ç1 – 2021 Ç3

Kaynak: HMB, TEPAV hesaplamaları

* GSYİH 2021 Ç4 verisi 2021 yıl sonu ÜFE ve TÜFE enflasyon verileri kullanılarak tahmin edilmiştir.

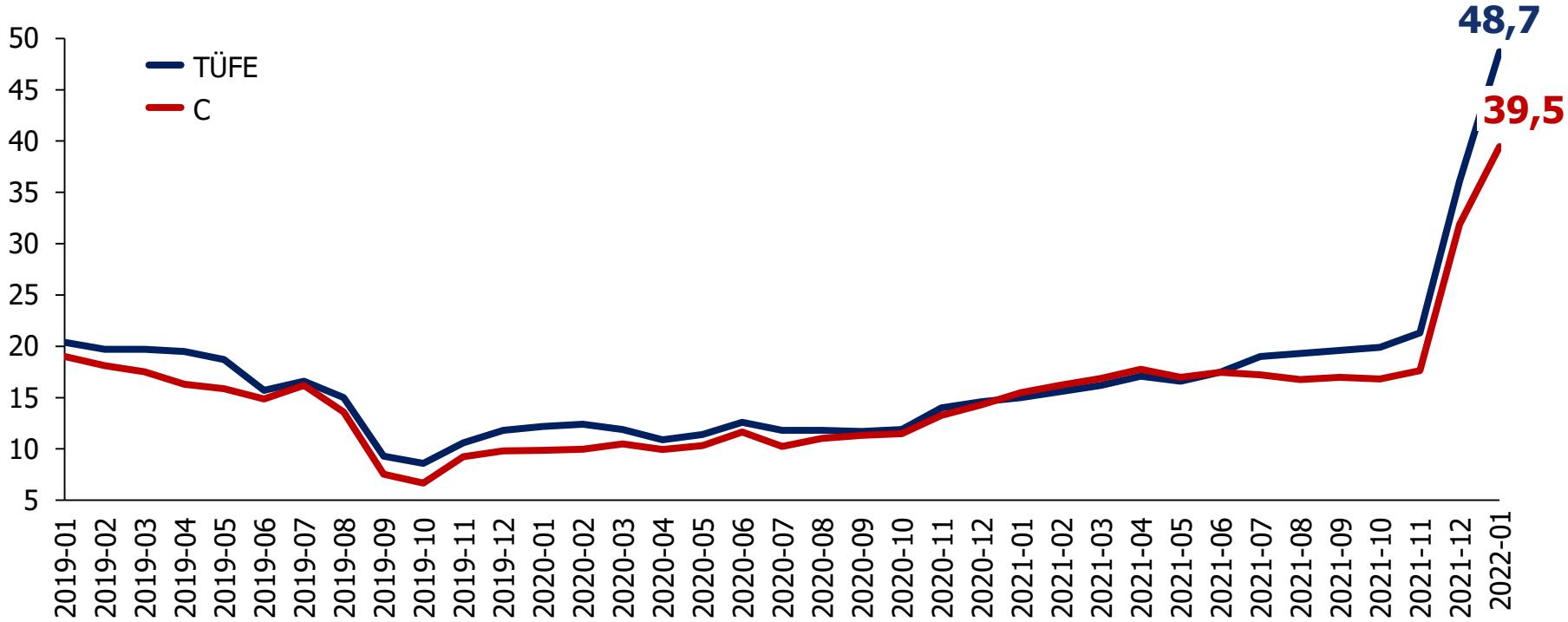
Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve özel kapsamlı gösterge - C
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat alt endeksi
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Ocak 2022'de tüketici enflasyon oranı %48,7 ile 2000 Eylül'den bu yana en yüksek seviyeye çıkmıştır.

Enerji, gıda, tütün ve alkollü içeceklerin dışındaki kalemlerde de fiyat artışları %40'a ulaşmıştır.

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergesi - C* (yıllık % değişim) Ocak 2019 – Ocak 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

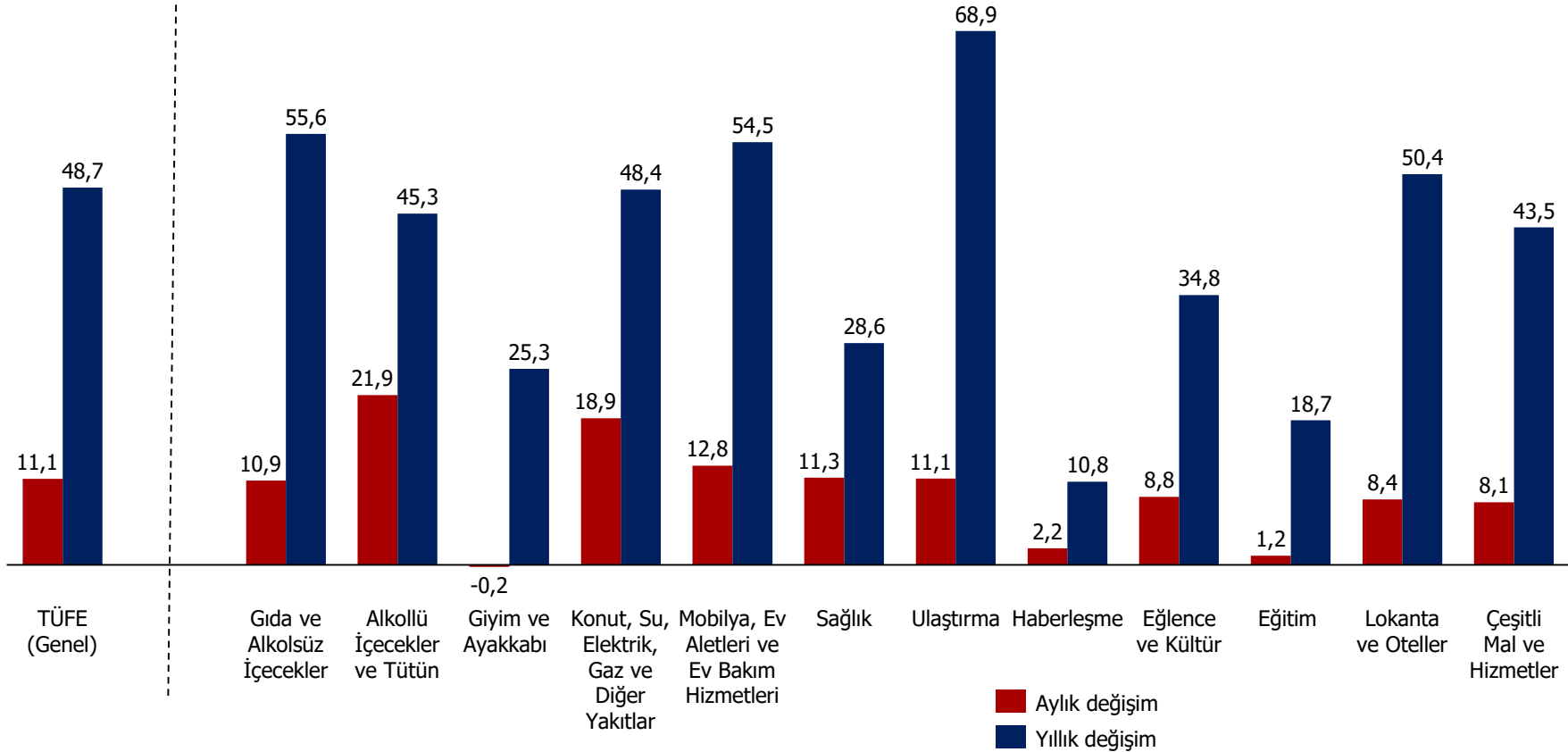
* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden TÜFE-C, enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Ocak ayında aylık tüketici enflasyon oranı %11,1'dir; alkollü içecekler ve tütün ile elektrik ve doğalgaz fiyatları en fazla artan kalemlerdir.

Ulaştırma ile gıda ve alkolsüz içecekler ise yıllık olarak en yüksek fiyat artışlarının görüldüğü harcama gruplarıdır.

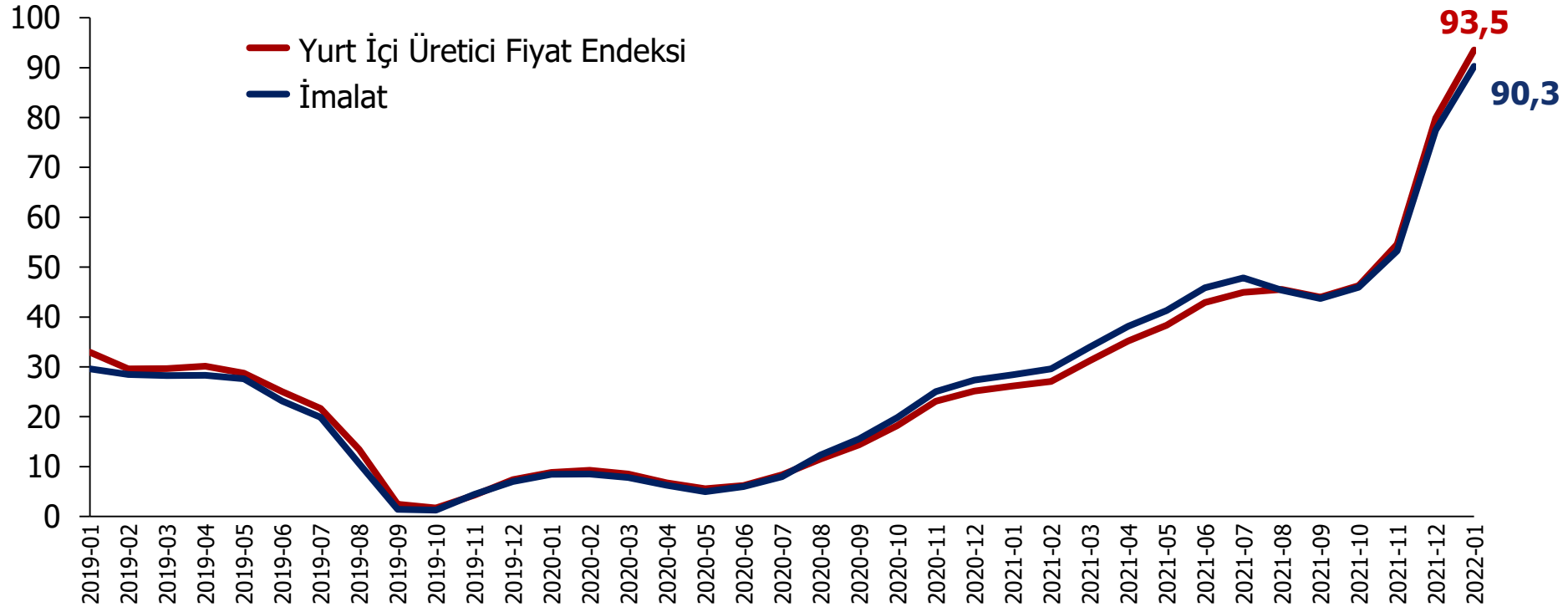
TÜFE ve alt kalemler (%) Ocak 2022

Ocak 2022'de üretici enflasyon oranı %93,5 ile 2002 Şubat'tan bu yana en yüksek seviyeye çıkmıştır.

Üretici ve tüketici enflasyon oranları arasındaki fark da açılmaktadır; Ocak ayı itibarıyla 45 puana ulaşmıştır.

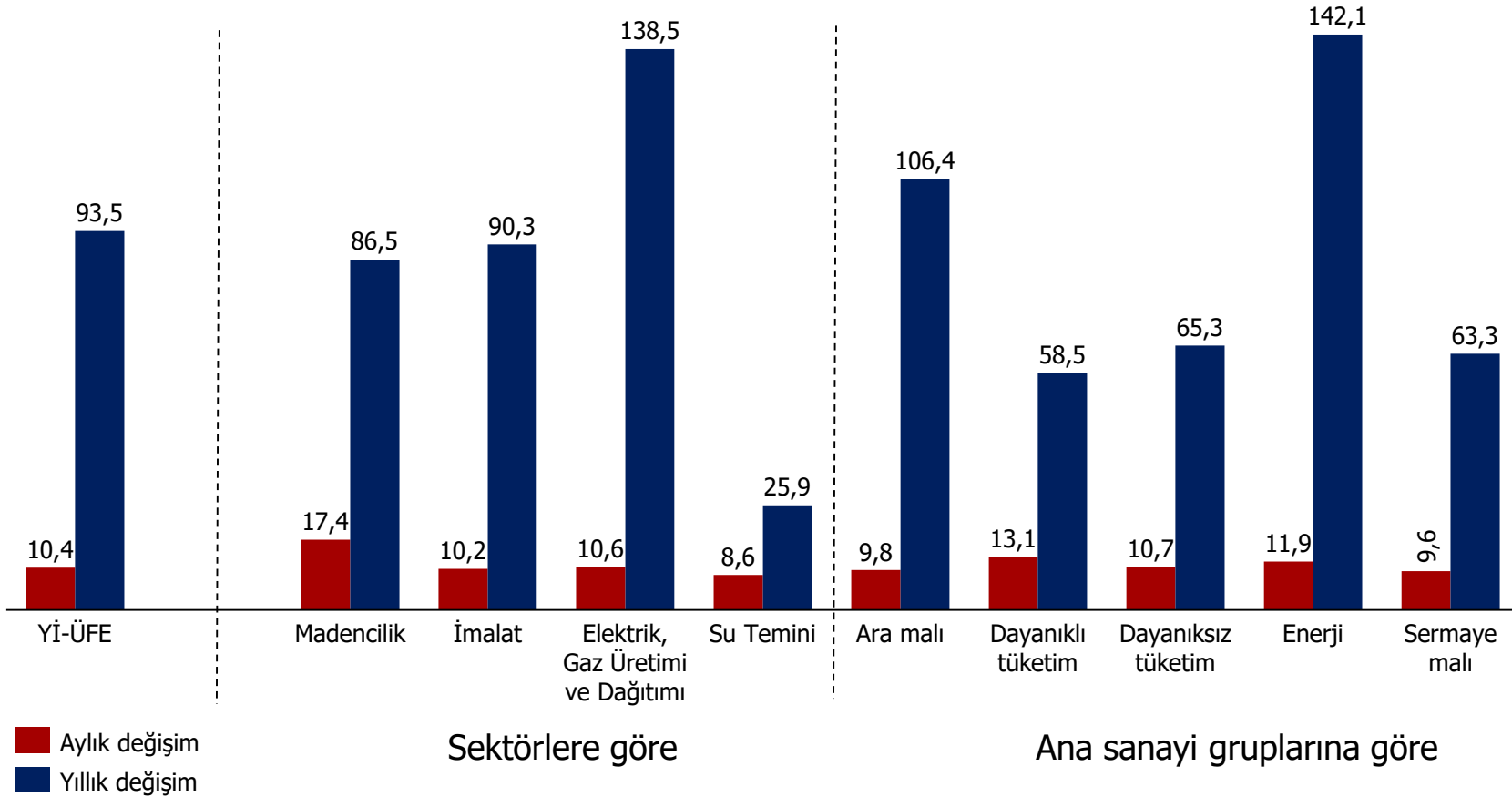
Yİ-ÜFE ve imalat (yıllık % değişim) Ocak 2019 - Ocak 2022

Ocak ayında aylık üretici enflasyon oranı %10,4'tür; dayanıklı tüketim malları en yüksek fiyat artışının görüldüğü sanayi grubudur.

Enerji grubunda %142,1, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında ise %138,5 oranında yıllık fiyat artışları gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE ve alt kalemler (%) Ocak 2022

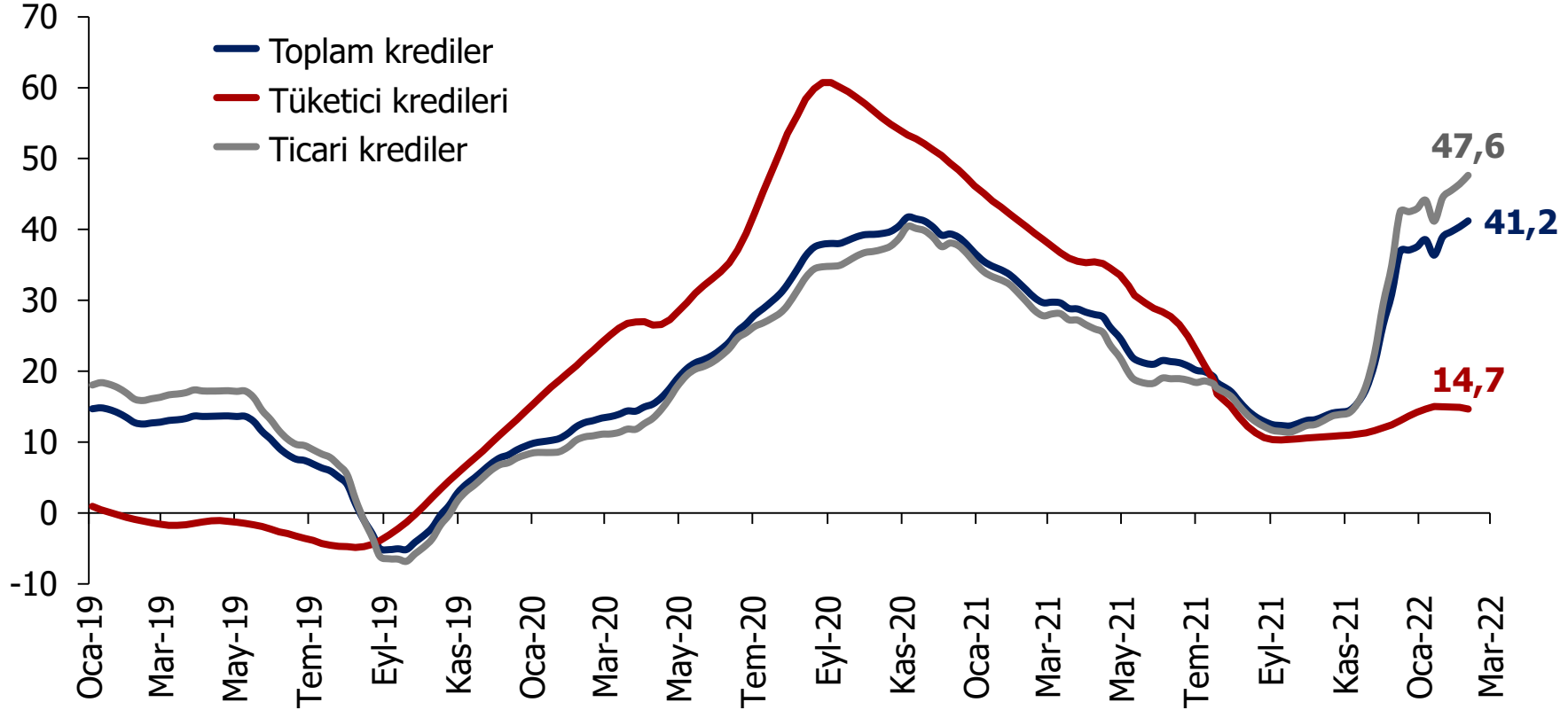
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
  - Kredi büyüme hızları
  - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
  - Takipteki alacaklar
  - Karşılıksız çek oranı
- Mevduat gelişmeleri
  - Toplam mevduat
  - TL ve YP mevduat
- Faiz oranları
  - Ticari kredi ve mevduat faizi
  - Tüketici kredi faizleri

Kasım 2021'den sonra kredi artışları hızlanmıştır.

En hızlı artışlar ticari kredilerde yaşanırken, tüketici kredilerindeki artış sınırlıdır.

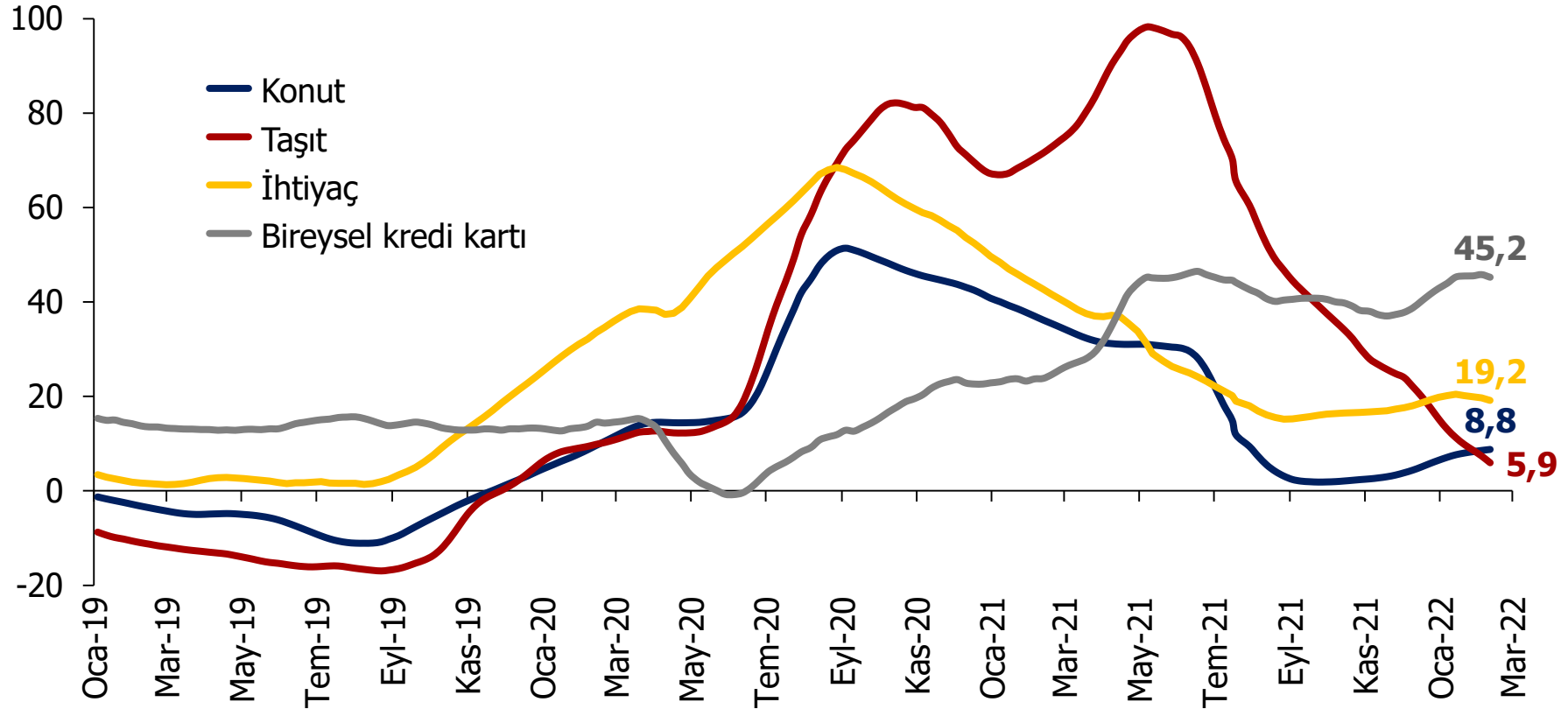
Kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim) 4 Ocak 2019 – 11 Şubat 2022

Tüketici kredileri artış hızı yavaşlarken, kredi kartı kullanımları yüksek seviyesini korumaktadır.

Taşıt ve konut kredilerinde artışlar 2020 yılının ikinci yarısından sonra hız kesmiş, bireysel kredi kartı kullanımlarında ise yıllık artış %45,8'e ulaşmıştır.

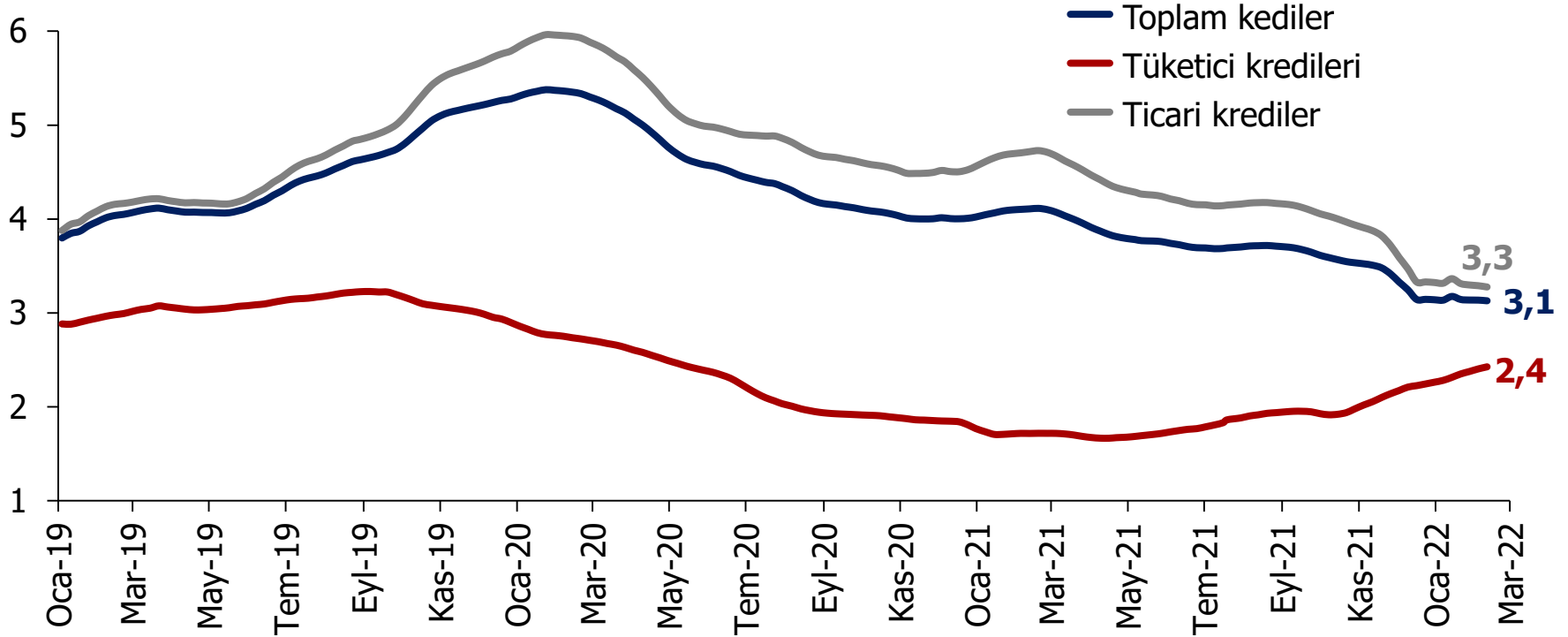
Tüketici kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim) 4 Ocak 2019 – 11 Şubat 2022

Tüketici kredilerinde takipteki alacaklar oranı yükselmiştir.

Ticari kredilerde takipteki alacakların oranı %3,3'lük seviyesini korumaktadır.

Takipteki kredi oranları* (4 haftalık hareketli ortalama, %) 4 Ocak 2019 – 11 Şubat 2022

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

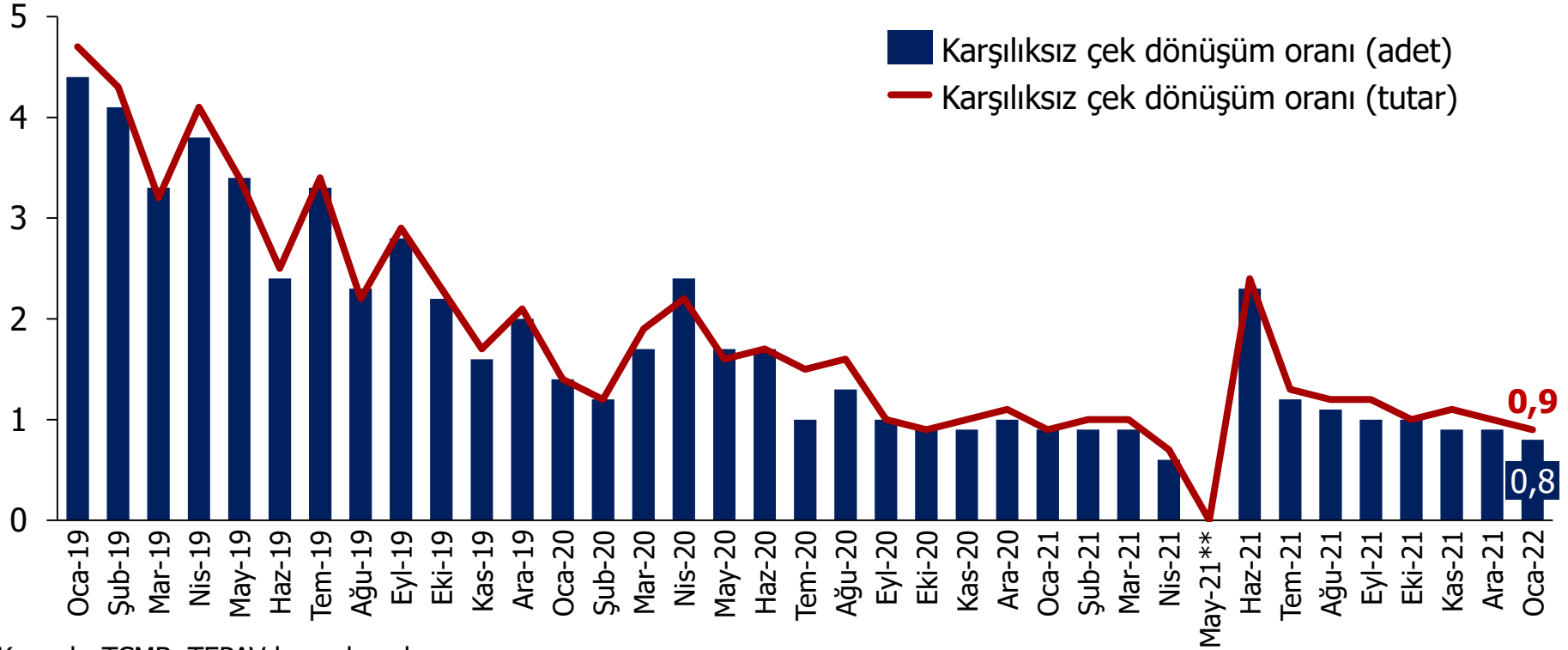
*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart ayında aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştır. İlgili uygulama bazı istisnalar tanınarak 30 Eylül 2021'e kadar uzatılmıştır.

Karşılıksız çeklerin dönüşüm oranları %1'in altındadır.

Ocak ayında karşılıksız çeklerde dönüşüm oranları tutar olarak %0,9, adet olarak ise %0,8'e gerilemiştir.

Karşılıksız çek dönüşüm oranı* (%) Ocak 2019 – Ocak 2022

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.

** Mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.

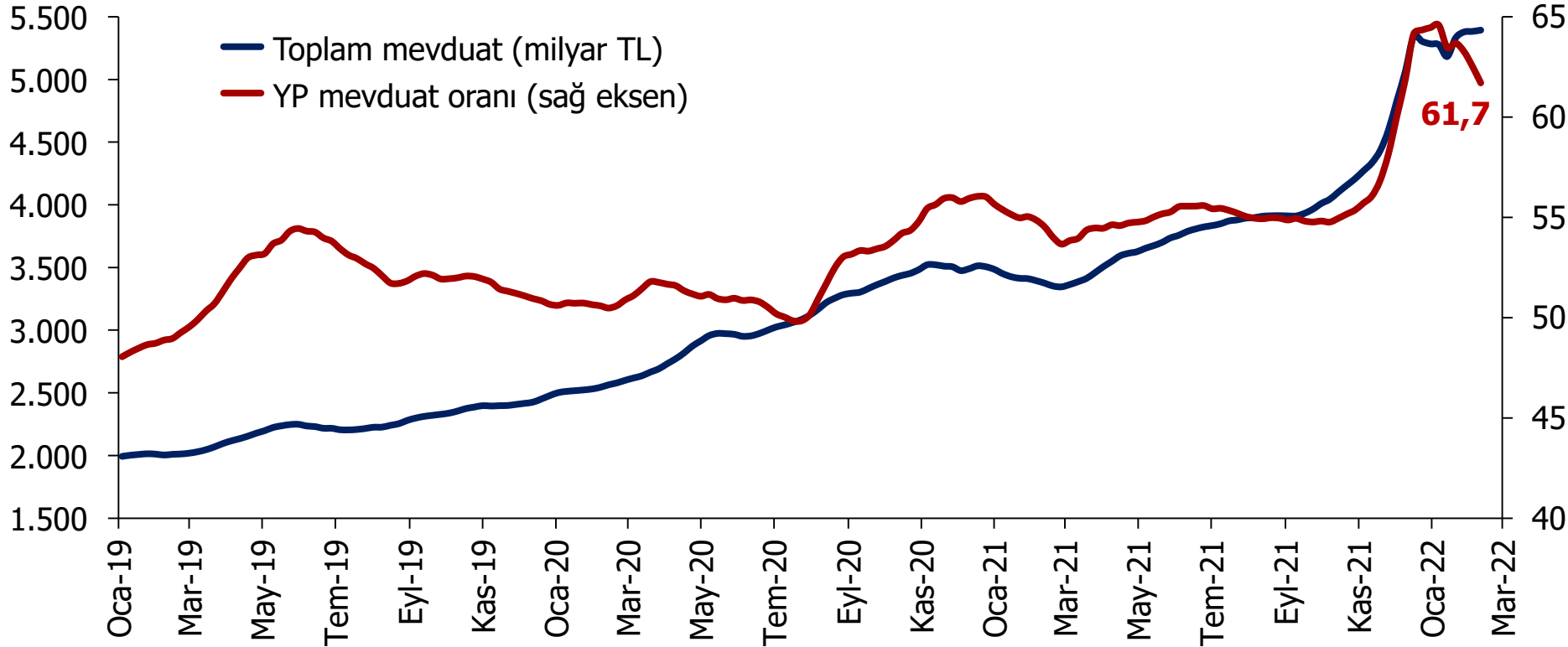
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm>

Yabancı para mevduatlar yıl başından bu yana gerilemektedir.

Toplam mevduatlar yatay seyrini korurken, yabancı para mevduatların payı 2,8 puan düşmüştür.

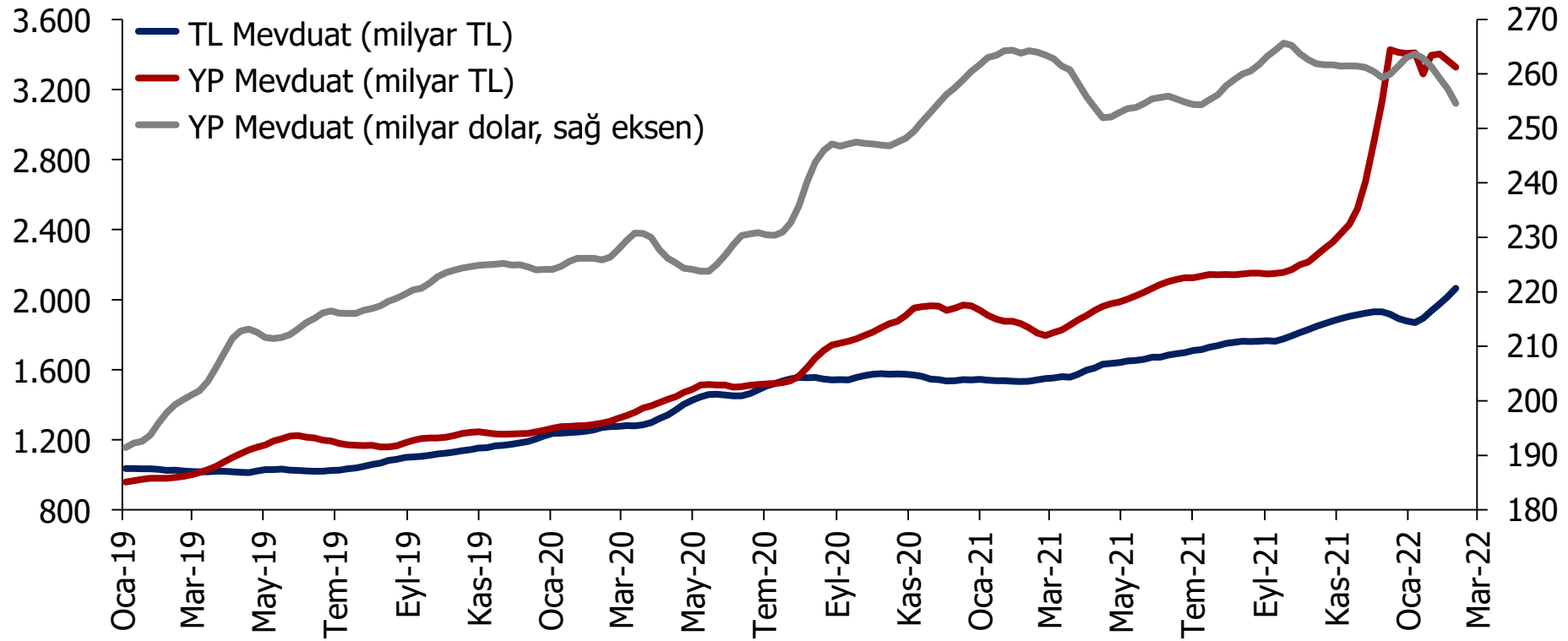
Toplam mevduat tutarı (milyar TL) ve döviz mevduatlarının oranı (4 haftalık hareketli ortalama, %) 4 Ocak 2019 – 11 Şubat 2022

İlk 6 haftada yabancı mevduatlardaki azalış 8,4 milyar dolardır.

Bu dönemde TL mevduatlarda %10 artış gerçekleşmiş, Kur Korumalı Mevduat söz konusu geçişlerde etkili olmuştur.*

TL ve YP mevduat (4 haftalık hareketli ortalama) 4 Ocak 2019 – 11 Şubat 2022

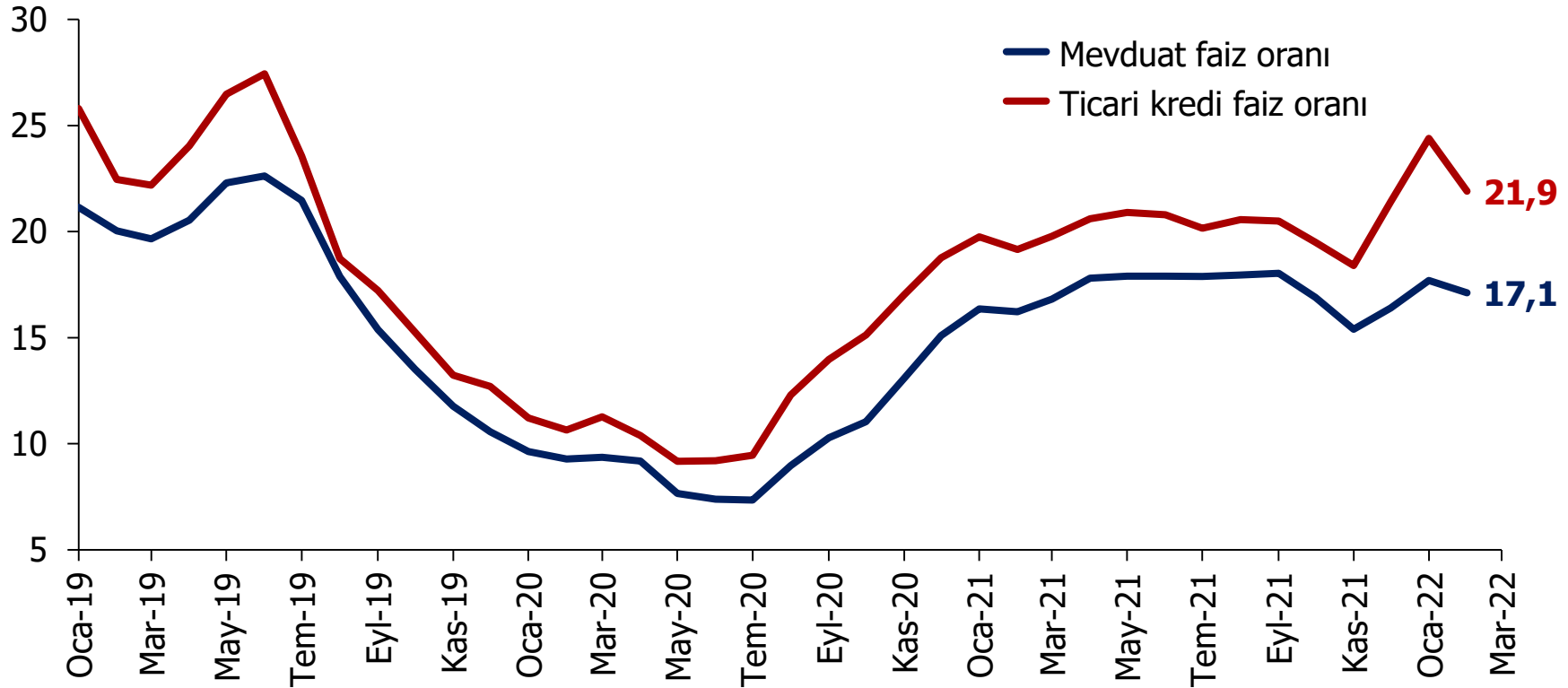
Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

* 14 Şubat 2022 tarihi itibarıyla Kur Korumalı Mevduat hesapları 27,3 milyar dolar düzeyindedir. 13,7 milyar dolarlık bölümü yabancı para dönüşümlüdür.

Kredi ve mevduat faiz oranları Şubat ayında gerileme eğilimindedir.

İlk iki haftada mevduat faiz oranlarında 2,5, ticari kredi faiz oranlarında ise 0,6 puanlık düşüş gerçekleşmiştir.

Ticari kredi* ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2019 – Şubat 2022**

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

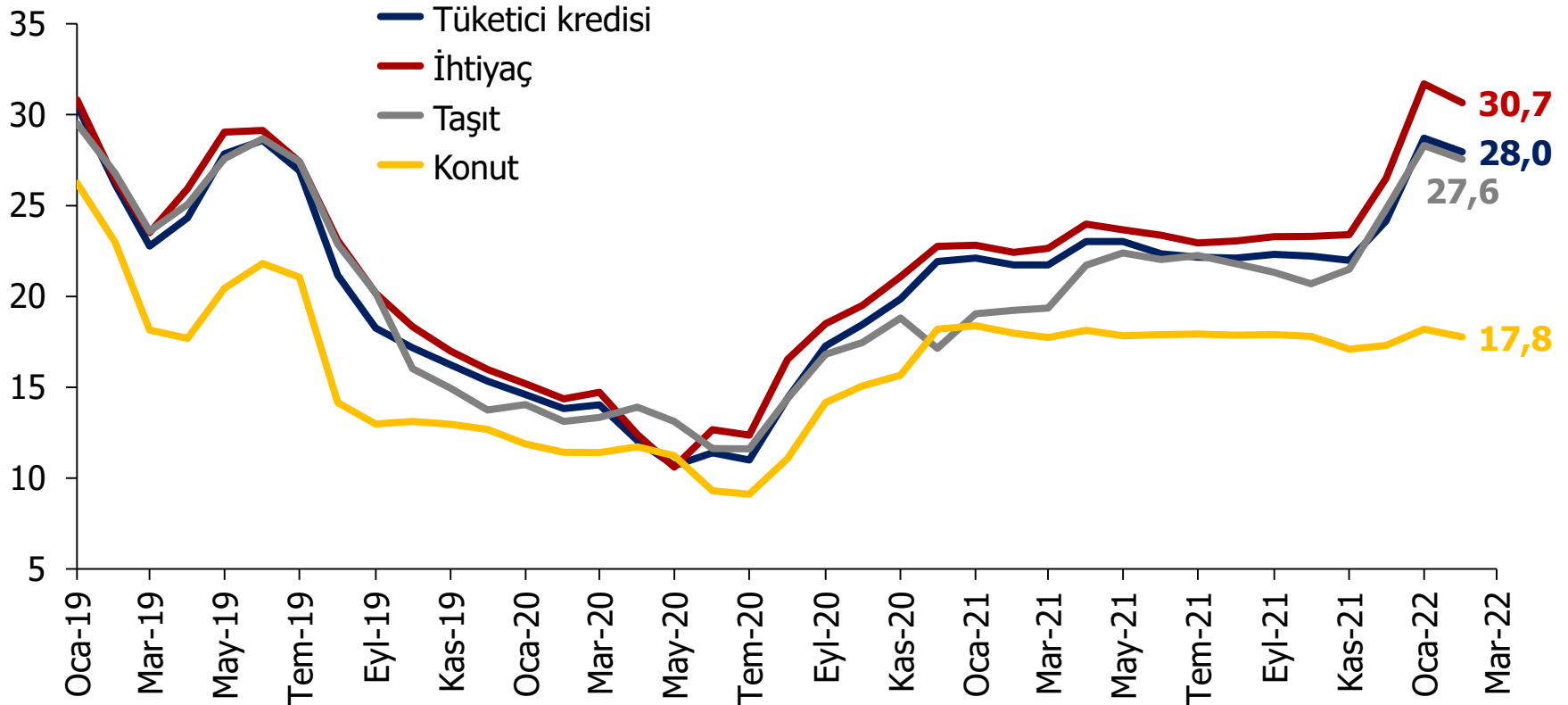
*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariçtir.

** 11 Şubat 2022 tarihi itibarıyla.

Tüketici kredilerinde en yüksek faiz düşüşü ihtiyaç kredilerindedir.

İhtiyaç kredilerinde 1,1, taşıt kredilerinde 0,75, konut kredilerinde ise 0,43 puanlık düşüş gerçekleşmiştir.

Tüketici kredi faizleri (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2019 – Şubat 2022*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* 11 Şubat 2022 tarihi itibarıyla.

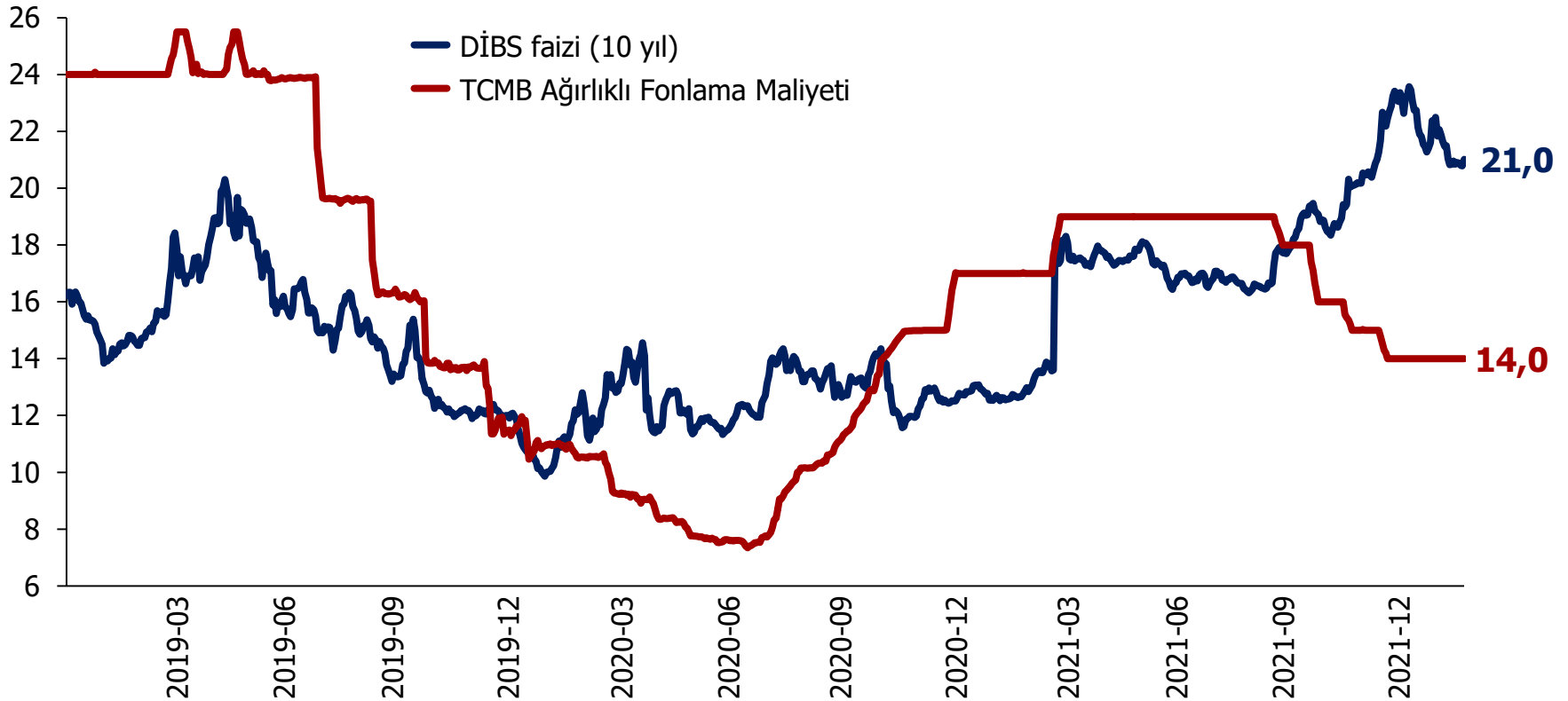
Finansal Piyasa Göstergeleri

- TCMB ortalama fonlama faizi
- Tahvil faizleri
- ABD tahvil faizi
- Türkiye risk primi (CDS)
- Döviz kurları

Merkez Bankası politika faiz oranını Ocak-Şubat 2022 döneminde sabit tutmuştur.

Devlet iç borçlanma faizleri ise artış eğilimindedir ve %14,00 olan politika faizinin üzerinde seyretmektedir.

TCMB ortalama fonlama faizi ve Devlet iç borçlanma faizleri (günlük, %) 1 Ocak 2019 – 22 Şubat 2022

ABD’de para politikası sıkılaşmakta, küresel likidite üzerinde baskı yaratmaktadır.

10 yıllık devlet iç borçlanma faizi COVID-19 salgını sonrası %0,53 seviyesine kadar gerilemiş, 2021 yıl sonunda ise %1,9’a yükselmiştir. Şubat ayı itibarıyla bu seviyelerini korumaktadır.

Devlet iç borçlanma faizleri – ABD 10 yıl (günlük, %) 1 Ocak 2019 – 22 Şubat 2022

Türkiye'nin riskliliği yüksek düzeydedir.

Kredi temerrüt takas oranı ile ölçülen risklilik göstergesi, 2021 yılının son üç ayında yaklaşık 150 puan artmış ve yılı 500 puanın üzerinde tamamlamıştır. Şubat ayı itibarıyla bu seviyelerini korumaktadır.

Kredi Temerrüt Takası – CDS* (günlük) 1 Ocak 2019 – 21 Şubat 2022

Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi

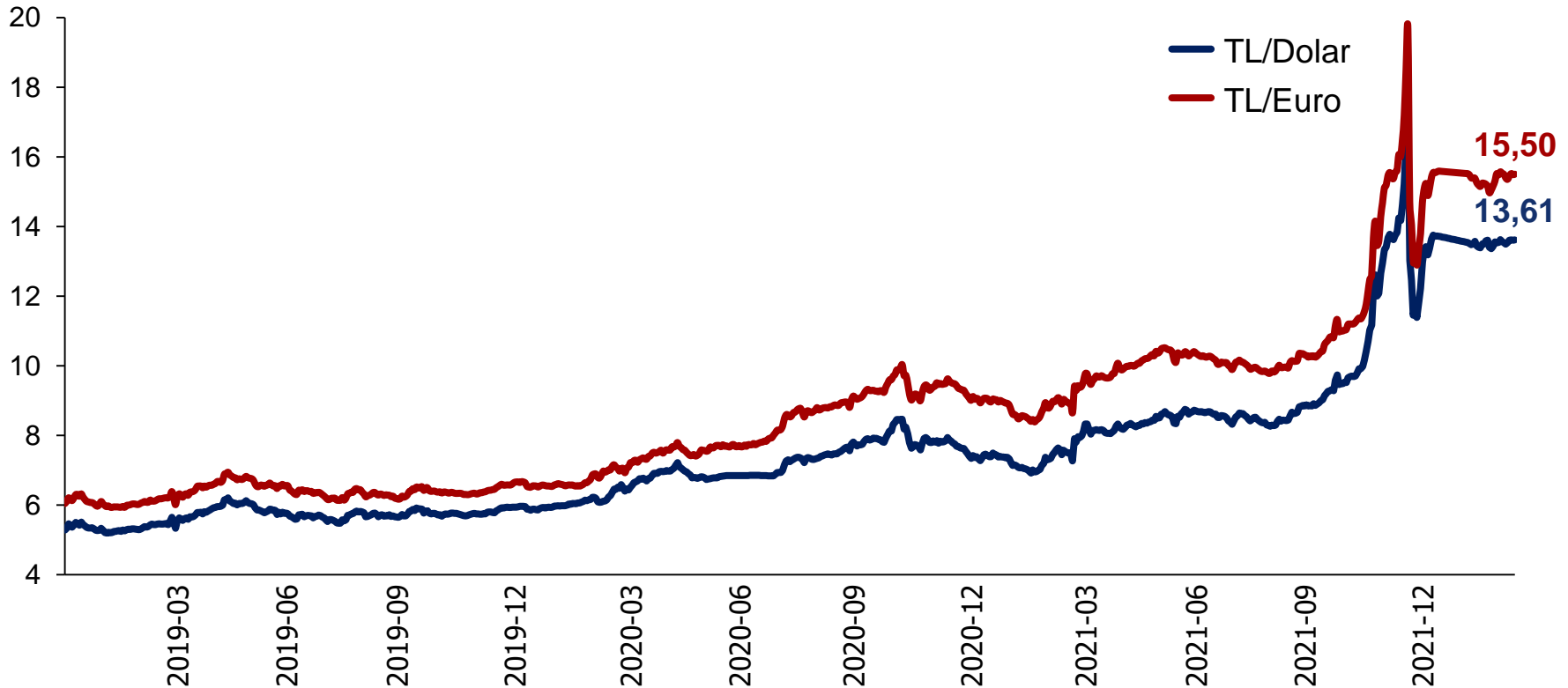
* Tahvil ve benzeri yatırım enstrümanlarında borçlunun ödeyememe riskine karşı alacaklının hakkını garanti eden sigortadır.

Türk lirası yabancı paralar karşısında yıl başından bu yana görece olarak istikrarlı seyretmektedir.

2021 yılının son üç ayında döviz kurlarındaki artışlar %75'e ulaşmış ancak, yıl sonunda yaşanan düşüşlerle söz konusu artışlar kısmi olarak telafi edilmiştir.

Döviz kurları (günlük) 1 Ocak 2019 – 21 Şubat 2022

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler*

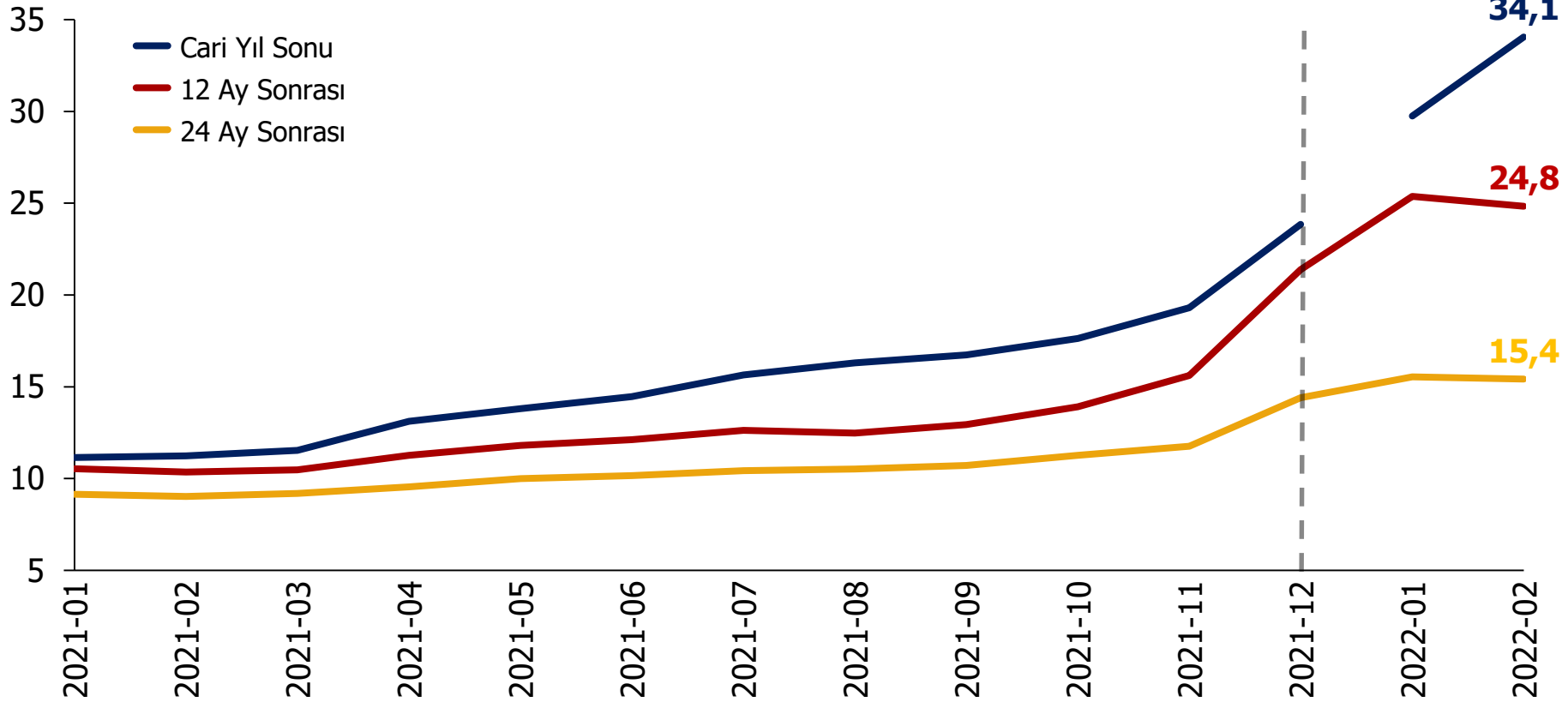
- Enflasyon beklentileri
  - Cari yıl sonu yıllık TÜFE beklentisi
  - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
  - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- Döviz kuru beklentileri
  - Cari ay sonu ABD dolar kuru beklentisi
  - Cari yıl sonu ABD dolar kuru beklentisi
  - 12 ay sonrasının ABD dolar kuru beklentisi
- Büyüme beklentileri
  - Cari yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi
  - Gelecek yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi

* TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi'nin Şubat sayısı, 11 Şubat 2022 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili tarihten sonraki gelişmeler beklentilere yansımamaktadır.

Şubat ayında yıl sonu enflasyon beklentisi 4,3 puan yükselmiş ve %34,1'e ulaşmıştır.

Uzun dönemli beklentilerdeki bozulma Kasım 2021 sonrasında hızlanmıştır.

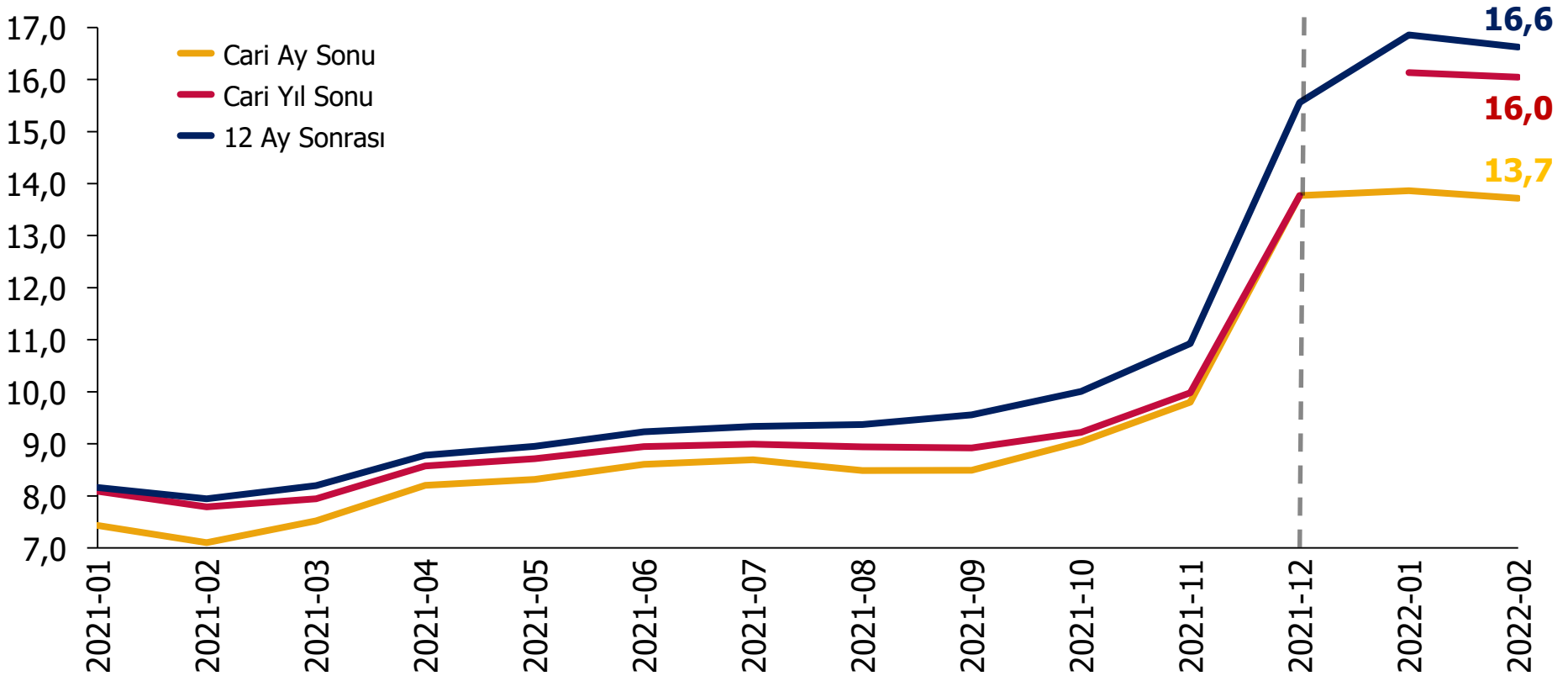
Yıllık TÜFE beklentileri (%) Ocak 2021 - Şubat 2022

Anket katılımcıları TL/\$ kurunun yıl sonuna kadar %17 düzeyinde artmasını beklemektedir.

Şubat ayı sonu beklentisi 13,7, yıl sonu beklentisi ise 16,0 düzeyinde gerçekleşmiştir.

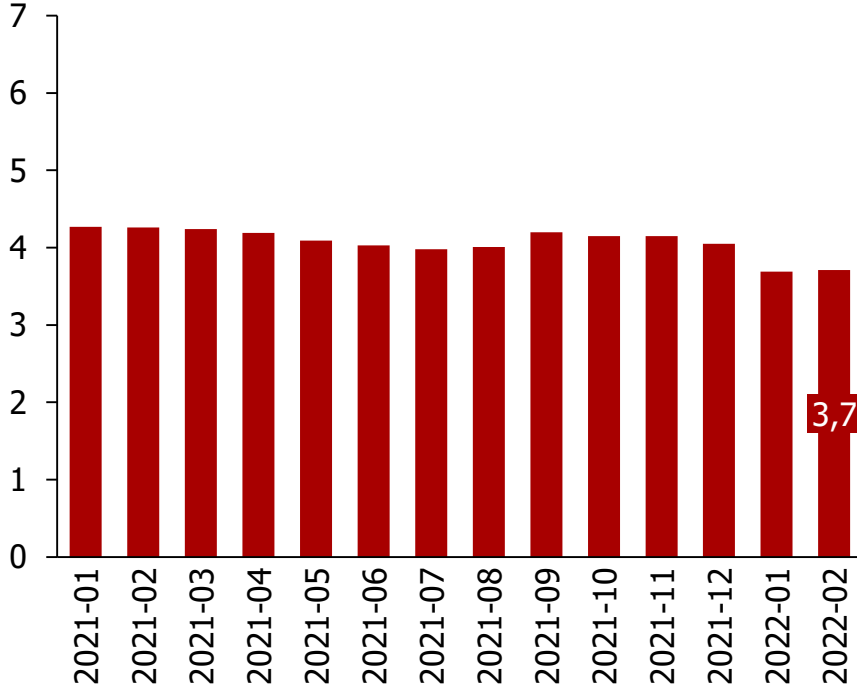
Döviz kuru beklentileri (TL/\$) Ocak 2021 - Şubat 2022

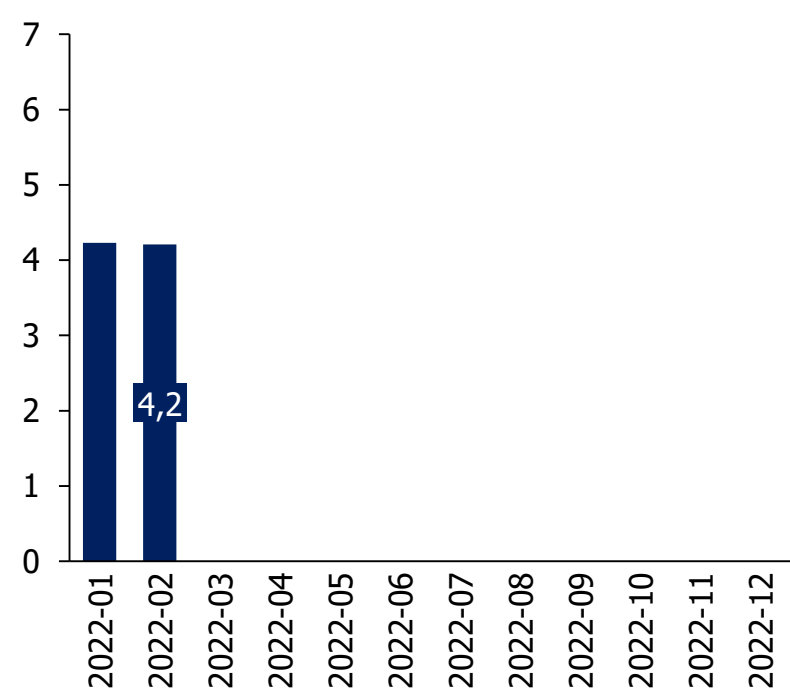
2022 yılı büyüme beklentisi %3,7'dir.
2023 yılına ilişkin büyüme beklentisi ise %4,2'dir.

Büyüme beklentileri (%) Ocak 2021 - Şubat 2022

2022 Yılı GSYİH Büyüme Beklentileri (%)

2023 Yılı GSYİH Büyüme Beklentileri (%)

Genel Değerlendirme

- 2021 yılında iktisadi büyüme, güçlü ihracat ve iç talep destekli olarak, yüksek ve potansiyelin üzerinde seyretmiştir. 2022 yılına ait ılımlı ve pozitif büyüme öngöröleri bulunmaktadır.
- Güçlü ihracat performansına bağlı olarak cari işlemler açığı da yıl genelinde gerilemiş ancak, yıl sonunda bu eğilim tersine dönmüştür.
- Turizm gelirleri 2019 yılı düzeyine yakınsasa da, jeopolitik gelişmeler risk unsuru oluşturmaktadır.
- Merkez Bankası rezervleri son dönemde artış kaydetmekle beraber, net rezervler tarihi düşük düzeylerde dir.
- İstihdam salgın öncesi seviyelerin üzerindedir ve işsizlik oranları gerilemektedir. Ancak, geniş tanımlı ve genç işsizlik oranları yüksek seviyelerini korumaktadır.
- Merkezi Yönetim bütçe dengesi bozulmakta, borç stoku döviz cinsi borçlanmalar ağırlıklı olmak üzere artmaktadır.
- Enflasyon son 20 yılın zirvesine çıkmış, üretici ile tüketici fiyat artışları arasındaki fark önemli ölçüde açılmıştır.
- Gelişmiş ülke merkez bankalarının izleyeceği para politikalarına bağlı olarak uluslararası likidite koşullarının sıkılaşması beklenmektedir.

Kaynak Önerileri - 1

- Büyüme, üretim ve satışlar
  - Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, III. Çeyrek: Temmuz - Eylül, 2021
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-III.-Ceyrek:-Temmuz---Eylul,-2021-37183>
  - TÜİK Sanayi Üretim Endeksi, Aralık 2021
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sanayi-Uretim-Endeksi-Aralik-2021-45730>
  - TÜİK Perakende Satış Endeksleri, Aralık 2021
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Perakende-Satis-Endeksleri-Aralik-2021-45717>
- Dış ticaret ve ödemeler dengesi
  - TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, Aralık 2021
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Odemeler+Dengesi+ve+Ilgili+Istatistikler/Odemeler+Dengesi+Istatistikleri/>
- İstihdam ve işsizlik
  - TÜİK İşgücü İstatistikleri, Aralık 2021
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Aralik-2021-45642>
  - TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, Kasım 2021
https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2022/bultenler/istihdam/tepav_istihdam_izleme_bulteni_11_2021.pdf

Kaynak Önerileri - 2

- Sektörel güven endeksleri
  - TÜİK Ekonomik Güven Endeksi, Ocak 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ekonomik-Guven-Endeksi-Ocak-2022-45554>
  - TEPAV Perakende Güven Endeksi, Ocak 2022
https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2022/bultenler/tepe/tepav_perakende_guven_endeksi_ocak_2022.pdf
- Enflasyon
  - TCMB Ocak Ayı Fiyat Gelişmeleri
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/57958643-44c4-4b76-bc3b-f5d473603f43/afiyatocak22.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-57958643-44c4-4b76-bc3b-f5d473603f43-nX3y5IH>
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş göstergeler
  - TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, Şubat 2022
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405/PKA_Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405-nXDBeCE

Kaynak Önerileri - 3

- Dönemsel geniş içerikli raporlar
  - TCMB Enflasyon Raporu 2022-I (27 Ocak 2022)
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2022/Enflasyon+Raporu+2022+-+I>
  - TCMB Finansal İstikrar Raporu 2021 – III. Çeyrek
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Finansal+Hesaplar+Raporu/2021/Finansal+Hesaplar+Raporu+2021+-+III.+Ceyrek>